

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	v upravnih prejemih:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5-50
pa mesec 2—	na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, (I. nadstropje na levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne in praznike.

Inserati veljajo: petstopenjska petletna vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošljejo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 28—
pol leta 13—	pol leta 13—
četrt leta 6-50	četrt leta 6-50
na mesec 2-30	na mesec 2-30

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znak. Upravištvu: Knaflcova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče na levo), telefon št. 85.

Razkrinkani klevetniki.

Senzacionalni proces, ki je štiri-najst dni vzbujal napeto pozornost v vsi javnosti ne samo v avstro-ogrski monarhiji, marveč daleč preko njenih mej v vsem kulturnem svetu, je končal s sramotnim porazom učenjaka dr. Friedjunga in njegovega visokega ozadja.

Se pred štirinajstimi dnevi so dr. Friedjung in njegovi pristaši jahali visokega konja ter oznanjali svetu, da bodo pred dunajsko poroto vzgali poslanecem, združenim v hrvaško-srbski koaliciji, v čelo sramotni žig veleizdajstva ter strmoljavili v prah njihove voditelje.

In napočil je dan razprave. Dr. Friedjung je stopil pred sodišče in pred porotnike kot vojskovodja, ki so mu bogovi že vnaprej obljubili in zagotovili popolno in silajno zmago.

Vedel se je tako kakor rimski zmagovalci, ki mu nedostaja k njegovemu popolnemu dostojanstvu še lovorjev venec okrog senca.

Vrgel je debelo knjigo pred visoki sodni dvor ter rekel s patosom nemškega učenjaka: »Vidite, to so nepobitni dokazi za krivdo onih ničvrednih ljudi, ki so se drznili me poklicati pred sodni stol, ker sem jih po zaslugi naslikal v njihovi pravi podobi!«

In ponosno, samozavestno se je sedel nemški učenjak na zatožno klopo, nad sabo pa je videl plavati gloriole rešitelja domovine.

Pričela se je razprava. Dr. Friedjung je briljiral. Skliceval se je na svetovno slavo učenjakega svojega imena, nastopal je kot nezmotljiv učenjak, ki v svoji nezmotljivosti pretega celo rimskega papeža ter v svoje pripovedke vpletal čarobno pravljico o visokih in celo najvišjih svojih zvezah.

In svet mu je pel slavo ter mu zaigral mirolu kadilo.

Nastopil je plemič po božji volji, baron Leopold Chlumecy, velik diplomat, velik državnik in politik, prav tako velik v svojem metjeju, kakor dr. Friedjung v svoji učenjaki nezmotljivosti.

Pobral je debel kamen in ga zafučil proti voditelju hrvaško-srbske koalicije, poslancu Supilu.

Menil je, da je ta kamen zadel smrtno hrvaškega junaka ter ga te-

lebnil ob tla. V tem mnenju so ga utrjevali hosiana klici, s katerimi je ves nemški Izrael spremljal ta njegov herojski čin.

Tekla je razprava: na pozornico so stopali vedno novi ljudje, prizori so se menjali in z njimi se je menjala tudi situacija.

Besedo so dobile priče in te priče so govorile drzno in smelo.

»Rešitelj domovine« ni verjel svojim ušesom, tako smela in drzovita je bila njih govorica. Patentirani patriot je bil globoko užaljen v svojih najsvetejših čustvih.

Vzkipele in v zarohnel nad njimi: Do tu sem, in ne dalje! To vam pravim jaz, dr. Henrik Friedjung, učenjak svetovne slave, nezmotljiv seveda in vrhu tega še zaupnik visokih, da celo najvišjih krogov . . .

Toda pričam niso imponirale te besede in govorile so, kakor jim je velevala vest, — resnico in nič kakor resnico.

In pod izpovedbami prič se je jela rušiti ponosna papirnata zgradba, ki jo je z velikim trudom zgradil dr. Friedjung s svojimi prijatelji.

Prvi udarec ji je zadel predsednik »Slovenskega Juga« dr. Markovič, ki je prvi omajal vero v pristnost Friedjungovih dokumentov s svojimi izpovedbami, na to so sledile izpovedbe Zagorčeve, Spaljkovičeve in Pejačevićeve, ena bolj porazna za Friedjunga kakor druga.

In nazadnje izvedeniško mnenje strokovnjakov, ki so izrekli točno in jasno: dokumentov ni pisal noben Srb, dokumente je sestavil človek, ki ni več niti srbske slovnice, niti srbskega pravopisa.

To izvedeniško mnenje je izpodbilo tla vsem Friedjungovim dokazilom.

Ta neuspeh, s tolikim aplombom napovedanega, dokazilnega postopanja je povzročil, da je učenjak Friedjung mahoma postal ponižen in pohleven, da se je vedno bolj jel umikati za patriotske barikade in naglašati svojo dobro vero. Malo je manjkalo, da bi ne začel zvrčati vse krivde na tiste visoke kroge, na katere se je preje skliceval s tolikim ponosom in toliko bahavostjo.

Visokim krogom pa je postajalo vroče, čutili so pezo sramotne blamaže, ki so jo doživeli, zato so napeli vse svoje sile, da napravijo konec okrutni igri, ki so jo sami vzprijeli.

Stopil je v njihovim imenu na plan bivši minister dr. Baerenre-

ther in vsled njegovega posredovanja se je posrečilo skleniti poravnava med tožitelji in toženci.

Dr. Friedjung, ki je preje ponosno trkal na svoja prsa sklicujoč se na svojo znanstveno nezmotljivost, je moral v posebni izjavi priznati, da se je motil in da nimajo njegovi dokumenti nobene dokazilne moči, ker se je prepričal, da ne morejo biti pristni.

Tako se je končal ta velepolitični proces, s katerim so gotovi krogi nameravali ubiti vsako narodno politiko na slovenskem jugu, s popolnim fiaskom onih oseb, ki so mislili svoj smoter doseči z onim vpešnim sredstvom, ki ga navaja don Basilijo v »Briven sevilkim« — »Obrekovali jih bomo«.

Politika hrvaško-srbske koalicije gotovim krogom ni bila po volji in po godu, ker je bila narodna in demokratska.

Ker je to politiko inavguriral Fran Supilo, skromni urednik »Novoga Listca«, se je obračala vsa mržnja onih krogov proti njegovi osebi. Njega so hoteli strmoljaviti, njega uničiti, ker so računali na to, da z njegovim padcem, z njegovo moralno smrtno razpade tudi njegovo delo — omražena koalicija.

Zato je bila vsa kampanja napadena v prvi vrsti proti njemu.

To se je najjasneje pokazalo na procesu samem.

Najeli so človeka moralne kakovosti barona Leopolda Chlumecyja, da stare kakor nekoč David Goljata v prah hrvaškega orjaka s probatnimi sredstvi dona Basilija.

In baron Chlumecy je Supilu zalučil v obraz očitjanje, da ga je on — baron Chlumecy — podkupil z 200 kronami, da bi vodil politiko, tako, kakoršna žele »oni zgoraj«.

Takrat je zašumelo po avstrijskem časnikarskem gozdu, ves Izrael je zakričal: Križaj ga, križaj ga.

Vse časnikarske hijene gori od »Neue Freie Presse« pa doli do ljubljanskega »Slovenca« so hitele, da dajo zadnjo breco navidezno smrtno zadetemu levu.

Toda strupena pušica, ki je bila izstreljena, da zadene leva v srce, je izgrešila svoj cilj, odbila se je in zadela strele samega.

Lev pa je sedaj čil in krepak, krepkejši kakor je bil kdaj prej, hijene pa, ki so se je pripravljale na svoj ogavni posel, so se strahopetno skrile v svoje brloge.

Dunajski proces se je torej končal s popolno rehabilitacijo hrvaško-srbske koalicije, predvsem pa z rehabilitacijo njenega duševnega očeta, poslancu Supila.

To je političen dogodek prvega reda, ki bo brez dvoma imel dalekosežne politične posledice ne samo na Hrvaškem, nego tudi na vsem slovenskem jugu.

Mi se te sijajne zmage hrvaško-srbske koalicije in poslancu Supila na Dunaju tem bolj veselimo, ker smo bili že vnaprej prepričani, da na junaške borce za pravice hrvaškega naroda, združene v hrvaško-srbski koaliciji, ne more pasti niti senca kaknega madeža. Veselimo in radujemo pa se te zmage tudi zato, ker so z njo strte v prah tudi tiste tajne sile, ki so doslej onemogočevale na slovenskem jugu vsako res narodno politiko.

Ubit je zmaj, naj žive sedaj junaki, ki so mu strli glavo!

Lovski zakon.

(Govor poslanca dr. Ivana Tavčarja v deželnem zboru kranjskem.)

(Dalje.)

No gospodje, ostanimo nekoliko pri pravni strani te zadeve. Gospoda, lastnik zemljišča, ki je imel do sedaj pravico do samosvojega lova, naha-jal se je v nekaki dobri veri, da je ta samosvoj lov del njegovega posestva in Vi boste vsi priznali, da ima posestvo, katero je v zvezi s tako pravico, gotovo večjo vrednost, kakor posestvo, katero te pravice nima. Recite, da je ta vrednost samo afekcijska, a tudi to je nekaj. Ampak vrednost je pa poleg tega tudi realna. Vzemite kako graščino ali sploh kako drugo tako posestvo. Poglejte v Poljansko dolino, kjer je kakih pet kmetskih posestev, ki imajo več kakor po 200 oralov zdržema ležečega sveta in samosvoj lov in priznali boste vendar, da leži vendar na roki, da je tako zemljišče, če se proda, več vredno, kakor zemljišče, katero ni združeno s samosvojm lovom. Dajte lov v zakup in recimo da dobite samo 20 ali 30 goldinarjev na leto zakupnine, kapitalizirajte to gospod poročevalci in prepričali se boste takoj in videli, da se da taka pravica do samosvojega lova tudi v denarjih zračunati. In zaradi tega Vas vprašam: alinisteti Vi tega mnenja, da je taka pravica,

ki jo ima kmet do samosvojega lova, čisto sorodna s tisto lastninsko pravico, katero ima do kozolca ali do hlevčka in do hiše? Jaz mislim, da je pravica, ki tiči na prvem in drugem čisto enaka, in kakor bi Vi ne mogli priti z lovskim zakonom, s katerim bi kmetu vzeli lastninsko pravico do kozolca, češ zajci pridejo tja, se najdemo, živijo od tega in torej izgubiš ti pravico do kozolca, ravno tako je s pravico do samosvojega lova! Vi absolutno ne morete dekretirati v zakonu, lastniki izgube ta del svoje lastnine, in zakaj ne? Ker je v tem pogledu naše zakonodajstvo oprto na temelj pravice kakor drugače biti ne more. Če boste Vi kako deželno železnico gradili, bi bil seveda položaj za Vas silno prijeten, če bi kratkoma mogli kmetu vzeti potrebni svet, ampak le napravite tak zakon, po katerem bi morali posestniki zemljišče, kjer bo stekla železnica, odstopiti svet brezplačno, pa boste videli kaj bo s tem zakonom. (Posl. grof Barbo: »Sehr richtig!« — medklici na levi) — in vendar bi ga napravili z ravno tisto pravico, kakor je v tem zakonu obsežena v § 4. (Dr. Zajec: Zunaj je golaš kuhan!) Prosim prijatelji dr. Zajca, če nečete poslušati in če Vam je golaš ljubši, poj-dite ven na golaš ali na pivo, se lahko tudi napijete, jaz govorim v zbornici deželnega zbora kranjskega in če je Vam toliko vredna zbornica, kakor krožnik golaša je to Vaš okus, moj ni (Posl. grof Barbo: »Sehr gut!« posl. dr. Triller: »Od ljudske volje kaj povej!«) Torej gospodje, jaz pravim, tak princip sprejeti v zakon, je nemogoče z ozirom na temelj pravice, na katerega se opirajo drugi naši zakoni in ti zakoni govorijo, prijatelji, da se zasebniku pravica, zasebna pravica, s katero je pomnoženo njegovo premoženje, sme sicer včasih v nuj-glas, s katero je pomnoženo njegovo premoženje sme sicer včasih v nuj-nih trenutkih s silo odvzeti, ampak nikdar pa ne odvzeti brez plačila. Gospoda moja, za gotove namene je dovoljena eksproprijacija, eksproprijacija je dopustna, če zakon to normira, ampak noben zakon nobene kulturne države vse Evrope in prej ko ne tudi Turčije in Kine, ne dopušča, da bi se eksproprijacija izvršila brezplačno. Drugače bi se tako eksproprijacija lahko imenovalo tatvino ali pa rop. V legislaciji seveda ne more biti tega ostrega govora; ampak preklicano podobno je ropu, če hočete vzeti pravico lastniku, s katero je

LISTEK.

Šaloligra.

Spisala P u n č k a.

Pusti jesenski dnevi so bili, go-sta megla je ležala nad mestom, že več dni se ni prikazalo solnce . . .

Čitali smo poročila o bratih na meji naše domovine. Vest nas je zapelala in zavedali smo se svojih narodnih dolžnosti. Sklenili smo prirediti veselico in čisti dobicek poslati zatiranim bratom.

Ali nam je bilo pa mogoče samo dolgočas? Kdo ve! Namen smo imeli dober, kdo vpraša iz katerih motivov je izšel!

Sestavil se je veselični odsek in določil program, ki nam ni delal posebnih skrbi — petje in šaloigra — kakor navadno pri naših rodoljubnih veseliceh! Neki mladi literat iz naše družbe se je sicer oglašil in predlagal, naj bi igrali moderno enodejanko. Začuden so ga pogledali naši očeti, češ, kaj vendar misli, ali ne ve, da hoče občinstvo zabave, kakor pride na veselico, ne pa, da bi bilo mogoče še prisiljeno premišljavati o kakšnih duševnih problemih. Tako je!

Zbrala se je vesela igrica in gledališče vaje so se pričele.

Meni so dali vlogo mladega zaljubljenega dekleta. Nisem je bila bog ve kako vesela, ker mi ni, da bi slav-nemu občinstvu v zabavo hlinila zaljubljenost napram meni popolnoma tujemu človeku. Sčasom je pa stvar sama postala zanimivejša in ni mi bilo žal, da sem prevzela to vlogo. Moj ljubimec, mlad lep fant, me je pričel zanimati. Opazovala sem ga, hotela sem dobiti pogled v njegovo duševno življenje, pazila sem na njegove besede, poslušala pa tudi opazke njegovih tovarišev. Niso ga ljubili. Prevzet je, svoja pota hodi, so mi rekli. Neko mlado fanto me je še celo svarilo pred njim: Tega človeka se je treba bati, tako je divji; kadar se razljuti, ne pozna nobenih obzir-nosti. Dobro, sem si mislila, bomo videli!

Jaz ljubim vihar, ki zruje stoletna drevesa iz zemlje, podere vse, kar mu je na poti!

Dan za dnevom smo imeli vaje. Vsi igralci in igralke so se trudili svojo nalogo kolikor mogoče dobro rešiti, samo on, Hrast, je bil malomaren, brezbrizen. Zamišljen je stal proč od tovarišev, blede je bilo njegovo lice in nikdar se ni smejal z nami. Lahka senca je ležala na njegovem belem gladkem, skoraj bi rekla ženskem čelu.

Kadar je prišla na naju vrsta, da igrava svojo vlogo, je pristopil k nam, a zdela se mi je, da se je siloma odtrgal od svojih misli, ki so blodile bog ve kod. Govoril je besede, katere se je naučil na pamet, a vglobil se ni v svojo vlogo. Umevno, da tudi jaz nisim igrala vloge zaljubljenega dekleta posebno navdušeno.

Nevoljna sem postajala. Ni se mi dopadla ta malomarnost mladega človeka. Včasih me je prijel, da bi ga zgrabila in ga stresla, hotela sem ga poznati, hotela sem vedeti, kaj se skriva za tem belim čelom. Njegove misli sem hotela poznati, žaliti sem ga hotela, samo, da bi ga zbudila iz brezbriznosti. A včasih se je zabli-skala v njegovem očesu iskra in zblala sem se ga.

Nekega večera me je po vaji spremljal domov. Dolgo sva šla molče drug poleg drugega. Pozno je že bilo. Nočna tišina okrog naju mu je menda razvezala jezik in pričel mi je pripovedovati o sebi in svojem življenju. Prav nič ni zgubljal časa, mnogo se je učil in delal.

Tudi o ljubezni sva govorila. »Oh punčke te lepe božje stvarice« je vskliknil, »koliko sem jih že rad imel!« Frčal je metuljček od ovetke do ovetke! Uvidela sem, da tiste sve-te ljubezni, ki samo enkrat posije v naše življenje, ki nas popolnoma pre-

tvori, ni še poznal. Doslej je smatral žensko kot igračko, ki je možu za kratek čas, kadar pride truden od dela domov. Ni mu še prišla nasproti ženska, ki bi mu bila tudi prijatelj in zvest tovariš v boju življenja!

Prerешetavala sva to in ono. Govorila sva o dijaškem življenju. Pretresala tudi pojem o časti. Obsojala sva oba domišljavo rahločutnost naših mladih fantov, ki v vsaki besedi iščejo morebiten namen razaljenja, in ki jim pripomore do par brazgotin po mladem licu. »A ubil bi človeka, ki bi žalil čast moje žene« je z ognjem v očeh vskliknil. Toliko svet-e jeze je bilo v njegovem licu, da sem se nehote spomnila besed onega fanta, ki mi je rekel, da se je Hrasta treba bati.

Lep večer je bil to zame. Pogle-dala sem v dušo mlademu človeku, ki ga je narava obdarovala z veli-kim duševnim bogastvom. Lepo bla-go dušo je imel, daj bog, da mu je življenje ne ubije!

Nisva dobro igrala svoje zaljubljene vloge na večer veselice. Kako bi? Prerешavala sva oba in ni nama za šale. Storila sva pa vendar svojo narodno dolžnost, občinstvo je bilo zadovoljno, bog zna če bi imelo toliko smeja, da ne bi bila midva tako nerodna zaljubljenca . . .

Trdinovi zbrani spisi.

Nova knjiga Trdinovih bajk in povesti je vedno literaren dogodek. Zdaj je zopet izšla taka knjiga, na veselje vseh, ki znajo ceniti Trdinove spise.

Zdi se, da je Trdina zapustil cele zakladnice rokopisov. Koliko je ta mož spisal, a je za življenja tako malo obelodanil; pač le iz prevelike samokritike je odlašal z obelodanje-njem tudi takih spisov, ki so mojster-ska dela, v vsakem oziru zreli plodovi, dokler ga ni prehitela smrt.

O jeziku in slogu Trdinovim bi bilo odveč govoriti. Pri Leven in Trdini so se učili vsi naši boljši pisatelji, vsi tisti, ki so hoteli spoznati duha slovenskega jezika in pravo narodno govorico, ki je temelj narod-nemu slogu.

Čitajoč to najnovejšo knjigo Trdinovih spisov in primerjajoč Trdinov jezik in slog z jezikom mlajših slovenskih literatov mi je nehote prišla na um znana studija ubogega Viktorja Bežeka, kateri je pripovedoval kako se je naš jezik tekom časa pomeščnil. Čim več je slovenskega izobraženstva, timbolj postaja mešča-nstvo narodno, toliko močnejše upliva na jezik in ne vedno dobro.

Kmetsko ljudstvo je ohranilo slovenski jezik, med kmetaki ljud-

posredstvo njegovo premoženje. V deželni odboru se je prijatelj dr. Pegan skliceval na ljudsko voljo. Dr. Pegan je rekel: V tem pogledu je zame merodajna ljudska volja. Taka ljudska volja je lahko dokazljiva. Če pridete v Poljansko dolino in tam rečete: dr. Tavčar, ta nesramni liberalce, ki ima tukaj svoje posestvo in lov, dajmo glasovati, dajmo mu odvzeti posestvo in ga dati občini, sem prepričan, da boste dobili lepo, krasno in kvalificirano večino za ta predlog. (Smeh v središču.) To pa po mojih mislih absolutno ne zadošča. Taka je včasih ljudska volja, ki gotovo ne zadošča, da bi smel predlagati v zbornici zakonski načrt, s katerim bi se mi vzelo posestvo. Gospoda moja, v specialni debati bom stavil predlog, ki bo meril na to, da se ta odločna krivica iz zakona iztrebi. Poleg tega sem pa tudi na stališču, da je tudi naša kompetenca nekoliko dvomljiva, tukaj se ne gre za uredež lov, tukaj se gre za dandanes pridobljene pravice, z eno besedo gre se za razlastitev in jaz jako dvomim ali je deželni zbor kot tak upravičen, tako eksproprijacijo skleniti in ali bo najvišji faktor mogel to potrditi. Pričakujem, da nam bo vlada vsaj povedala svoje stališče v tem pogledu, kajti jaz mislim, da vlada ne more molčati, ampak da je poklicana posredovati, da se ljudem ne jemlje premoženje! Če bo molčala, pridemo v čudni položaj, da bomo izgubili glavnega činitelja, ki je zavezan braniti pravice v deželi, ki je poklican braniti pravice in ne dopuščati, temveč preprečiti, da se na političnih nasprotniki ne izvrše legislativni ropi! Sicer pa ni to še vsa stvar. Jaz poznam obilo kmetskih posestev v deželi, če se ne motim, jih je okoli 70, ki imajo samosvoj lov. Ti kmetje bodo postali, o tem sem prepričan, pravi revolucionarji, ko bodo slišali o tem, da se jim hoče vzeti samosvoj lov, in pričakujem prijatelj dr. Zajec, da boste s tem ustvarili marsikatero naprednjaka, liberalca, ki bo slabo hvalil pel čistitemu gospodu župniku Hladniku. Vsaka eksproprijacija je nekaj odurnega sama po sebi in videli boste, ta eksproprijacija, katero boste vpeljali s § 4. se bo v prvi vrsti nad Vami mascevala, če bo zakon dobil sankcijo (posl. dr. Zajec: »Jaz sem za 50 hake). Po mojih mislih ni vseeno, če imajo večji posestniki samosvoj lov ali ne, in ni vseeno ali sme občina tudi v samosvojem lovu prepovedati zajca. Vse to ima velik pomen za dotične posestnike, ki se bodo od tistega trenutka, ko stopi zakon v moč, nahajali v zavesti, da so proti vsaki pravici oropani svoje premoženjske pravice, oziroma dela svoje premoženjske pravice.

Politični položaj.

Seja poslanske zbornice.

Dunaj, 22. decembra. Predsednik odpravi sejo ob 11. dopoldne. Prva točka dnevnega reda je poročilo proračunskega oddelka o proračunskem provizoriju. Poročevalec dr. Steinwender prosi, naj se proračunski provizorij sprejme. — Posl. Hornov izjavlja imenom čeških soc. demokratov, da bo glasoval proti proračunu. — Imenom kršč. socialcev govori posl. Wittek; glasoval bo za proračun. — Ko so govorili še nekateri drugi govorniki se proračunski provizorij sprejme v drugem in tretjem branju z 246 proti 202 glasovom. — Nato se sprejme po kratki

stvom se je Trdina učil jezika in oziroma se samo na kmetsko govorico si je Trdina ustvaril svoj slog. V tem je moč in lepota njegovega jezika, to ji daje tisti domači »Erdgeruch«, ki ga imajo na pr. pri Nemcih samo spisi pisateljev, ki rabijo več ali manj svoj lokalni dialekt, kakor Anzenberger ali Rossegger.

Tudi snovi vsem svojim povestim je zajemal Trdina iz kmetskega življenja. Samo enkrat je hotel nekaj drugega in je spisal »Bahove luzarje« ki so sicer informativni in pisani v krasnem jeziku, a tako dolgočasni, da bi se človek zjokal.

A kako zanimiv je Trdina, kadar opisuje domače kmetske ljudi, domače razmere, domače življenje. Poznal je misli in čustva, nazore in nagnjenja našega kmetskega ljudstva tako dobro, kakor morda nihče drugi in zato je znal take kmetske ljudi tako plastično popisati.

V najnovejši knjigi Trdinovih zbranih spisov je objavljena cela vrsta drobnih povesti in črtic. Vsaka zase je mal umotvor, ne le po jeziku in slogu, nego tudi po načinu predstavljanja, vsaka nam odpira nove poglede v dušo dolinjskega kmetskega ljudstva in vsaka je tako zanimiva, da jo čita človek z veseljem in užitkom.

Naj bi nova knjiga Trdinovih spisov našla mnogo čitateljev.

debatu spiritalni kontingent. — Med glasovanjem o zakonu glede odpisa zemljiških davkov pri škodah vled mraza sta dva natakarka z galerije vrgla v dvorano letake, ki se nanašajo na prepire med gostilničarji in njih uslužbenci. Natakarka so odstranili z galerije. Zakon je bil sprejet. — Nato pride na vrsto zakonski načrt glede povzdige živinoreja, ki se po kratki debati sprejme in pooblastilni zakon. O pooblastilnem zakonu se razvije daljša debata. Kršč. soc. posl. Huber napada stališče soc. demokratov, ki ga zavzemajo napram agrarnim vprašanjem. — Soc. demokrat Reitzner želi, da se zakon sprejme. — Posl. Stölzel pravi, da bo glasoval za zakon. — Mladotičski posl. Čech povdarja potrebo dobrih stikov z balkanskimi državami. Peča se s Friedjungovim procesom in se zaljubljuje prof. Marsaryku za njegovo postrvovalno delo v prilogi Jugoslovonom in sploh vsem Slovanom. Govornik bo glasoval za pooblastilni zakon. — Posl. Ploj pravi, da brez trgovskih pogodb nemogoče vzdržati prijazne odnose napram balkanskim državam. Boji se pa, da bo z dovolitvijo uvoza mesa oškodovana domača živinoreja. — Posl. Hribar izjavlja, da bo glasoval za pooblastilni zakon. Govori tudi o Friedjungovem procesu in pravi, da se je avstrijski zunanji urad blamiral pred diplomacijo celega sveta, ker je smatral nerodno ponarejene dokumente za prave. — Nato govori še generalna govornika in referent. Pri glasovanju dobi § 1 (rumunska trg. pogodba) 277 glasov, proti je 155 glasov. Tudi ostali paragrafi se sprejmejo z veliko večino. Slednjič se zakon sprejme tudi v tretjem branju. — Na vrsti je predlog, naj se zviša število podpredsednikov od 5 na 7. Predlog se sprejme in volitev dveh podpredsednikov postavi na dnevni red prihodnje seje. — Nato se v drugem in tretjem branju sprejme državna pogodba z Rumunskim glede medsebojnega varstva del literature, umetnosti in fotografije. Obravnavajo se slednjič nekatere prošnje za podpore, resolucije itd. nakar predsednik z božičnimi voščili zaključuje sejo.

Rekonstrukcija?

Praga, 22. decembra. »Bohemia« javlja, da se bo v drugi polovici meseca januarja izvršila rekonstrukcija kabineta. Poleg Weiskirchnerja, ki v kabinetu ostane, prideta v ministristvo še dva kršč. socialca. Čehi bodo imeli poljedelsko in kranjsko ministristvo, Jugoslovani pa ministristvo za javna dela. Nemci bodo imeli justično, naučno, trgovsko in železniško ministristvo.

Jugoslovanski minister.

Dunaj, 22. decembra. Svobodni nemški poslanci iz alpskih dežel so imeli danes razgovor, na katerem so izjavili, da sploh diskutirati ne morejo o vprašanju jugoslovanskega ministra-krajana. Raje naj se institucija ministrov-krajanov sploh opusti. Tudi protij nameri, da bi bili Jugoslovani v ministristvu sploh zastopani, Nemci odločno protestirajo.

Delavni program za prih. leto.

Dunaj, 22. decembra. Korespondenca »Zentrum« javlja, da prično pogajanja glede delavnega programa za l. 1911 šele v drugi polovici meseca januarja. Vodile jih bodo tiste stranke, iz katerih bo sestavljena prihodnja večina, t. j. nemški svobodnomisli, kršč. socialci, Poljaki, Čehi in Jugoslovani. V ospredju posvetovanj bo stal finančni načrt.

Ogrsko.

Poslanska zbornica.

Budimpešta, 22. decembra. Na programu današnje seje je debata o predlogu posl. Holla, naj se pošlje vladarju adresa, v kateri se zahteva samostojna banka z letom 1911. Predlagatelj povdarja, da moderna država potrebuje samostojno banko. Na Ogrskem je mogoče samostojno banko ustanoviti do predlaganega termina. Odstraniti je treba zapreke. Rešitev krize je mogoča le na ta način. — Baron Banffy izjavlja, da bo glasoval za prodlog, akoravno sicer ne stoji na stališču stranke, iz katere je izšel. — Minister Košut pravi, da je vedno bil za samostojno banko, toda do 1. januarja 1911 se ta stvar ne da izvršiti. — Ministrski predsednik navaja razloge za skupno banko. Ustanovitev samostojne banke je nemogoča iz stvarnih razlogov. Sklicuje se na mnenja kapacitet na finančnem polju. — Predlog se slednjič sprejme s 133 proti 89 glasovom. Vlada je ostala torej za 44 glasov v manjšini. Doživela je torej slednjič tudi parlamentarni poraz in njeno stališče je tudi v formalnem oziru nevzdržljivo. — Zbornica je na to nadaljevala indeminetno debato. Konec seje ob 2. popoldne prihodnja seja 28. t. m.

Lukasevo ministristvo.

Budimpešta, 22. decembra. Justhova stranka je zelo presenečena, ker ni pričakovala, da bo predlog poslanca Holla sprejet. Kabinet Wekerle bo najbrže še to leto odpuščen. Kolportira se tudi že lista novega ministristva. Justh sam ne pride v ministristvo, temveč bo zopet predsednik zbornice. Lukacs bo imel poleg predsedstva tudi finančni portfelj, baron Banffy bo notranji minister, naučno ministristvo bo imel prof. Földes, trgovsko grof Batthyany, justično Hollo, poljedelsko grof Tekely; grof Khuen - Hedervary bo minister a latere. Če se pa Lukacs ne posreči sestava novega kabineta, bo Hhuen - Hedervary ministrski predsednik.

Volilni boj na Angleškem.

London, 22. decembra. Volilni boj izkazuje za liberalce nepričakovano dobre uspehe. Liberalna zmagala bo najbrže še sijajnejša ko leta 1907.

Proces hrv.-srbske koalicije proti dr. Friedjungu.

Poravnava.

Po posredovanju bivšega ministra dr. Baernreitherja, dr. Masaryka in poslance Spiničea se je včeraj, kakor smo že poročali sklenila poravnava med tožitelji in toženci in sicer na tej-le podlagi: 1. Poslanec Supilo se zaslži kot priča, da se mu da prilika, da izpodbije dolžitve, ki so bile naperjene proti njemu; 2. po prečitaniju uradnega poročila iz Berlina o alibiju dr. Markovića poda dr. Friedjung izjavo, da izločuje dokumente z dne 20. in 21. oktobra iz svojega dokaznega materiala in da se tudi ne sklicuje več na pristnost ostalih dokumentov in 3. zastopnik tožiteljev poda obširno pojasnilo o motivih tožbe in stališču napram pravdnemu položaju.

Zadnja razprava. Supilova rehabilitacija.

Predsednik je otvoril razpravo popoldne. Dvorana je bila nabito polna.

Predsednik: Najprvo mi je zaslišati g. poslanca Supila, ki je predlagan kot priča.

Ko je Supilo stopil v dvorano, je pripomnil predsednik: Spraševal Vas bom samo o stvarih, ki se Vas osebno tičejo. Očita se Vam, kakor veste, da ste dobivali podpore iz Belgrada. Kaj pravite k temu?

Dr. Luegerjeva izjava.

Supilo: Na Hrvatskem ni človeka, ki bi ga bolj obrekovali kakor mene. Očitno se mi je, da dobivam denar od vseh vlad in od vseh držav. Pred vsem se me je dolžilo, da sem dobil za reško resolucijo 100.000 K. Da to dolžitev odbijem, hočem navesti samo to-le. Ko sem se po iniciativi nekega dunajskega obč. svetnika sestal v Lovrani z županom dr. Luegerjem, mi je rekel dr. Lueger: »Slišal sem, da ste za reško resolucijo dobili veliko vsoto. Jaz sem to ne samo verjel, marveč tudi povsodi pripovedoval. To moram sedaj preklitati.« Vprašal sem ga: »Kako ste se o nasprotnem prepričali?

Dr. Lueger: »Vi sami ste me prepričali. Z obstrukcijo, ki ste jo vodili v peštanskem parlamentu. Ako bi Vam Madžari dali le 10 K, bi bili v tem slučaju to raztrobili v ves svet. Sedaj vem, da je bila ona dolžitev izmišljena.«

Slične dolžitve so se razširjale o meni, ker sem reven, a se mnogo bavim s politikom.

Neumnost je, da bi se Srbi in Hrvati pobijali.

Preje sem bil nasprotnik Srbov. Ta političen položaj sem našel kot mlad človek in sem nekaj časa tudi plaval s tem političnim tokom, ker sem smatral za svojo sveto dolžnost, da se borim za hrvatstvo proti srbskim narodnim stremljenjem. Kasneje sem uvidel, da smo Hrvati in Srbi en narod, da govorimo isti jezik in prišel sem do prepričanja, da je neumnost, ako se Hrvati in Srbi med sabo pobijajo. Imel sem pogum to povedati svojemu narodu. Na to sem pričel politiko sloge med Hrvati in Srbi in ta politika je rodila dober sad.

Poset v Belgradu.

Predsednik: Tekom prvega procesa se je govorilo, da ste bili opetovano v Belgradu.

Supilo: Bil sem dvakrat v Belgradu in sicer prvič 25. marca 1902 in drugič 5. ali 6. aprila 1905.

Prvič sem se seznanil z urednikom Pero Teodorovičem, ki me je povabil na svoje stanovanje kot gosta.

Takrat smo izključno govorili samo o razmerju kralja Aleksandra z Drago.

Drugič sem bil v Belgradu 1. 1905. za časa vojne napetosti med Srbijo in Bolgarsko.

V hotelu Pariz sem naletel na znanca z Reke dr. Edmunda Horvatha, uradnika pri avstro - ogrski ekspozituri. Ta je posredoval, da sem bil med drugim sprejet tudi od ministrskega predsednika Pašića.

Pašićeva izjava v »Slovenskem Narodu«.

Ali naj pripovedujem, kaj sva govorila s Pašićem?

Predsednik: Ako boste kratko povedali, prosim,

Supilo: Pašić me je sprejel zelo vljudno. Vprašal sem ga: »Kakšni so odnosi med Srbijo in Bolgarsko?« Odgovoril mi je: »Hvala, dobro.« Drugo moje vprašanje je bilo: »Kakšno razmerje je med zarotniki in protizarotniki?« Pašić je odgovoril: »Upam, da bo se dalo kmalu vse urediti.« Na to je vprašal Pašić: »Kakšni pa so sedaj odnosi med Srbi in Hrvati?« Odgovoril sem mu: »Upamo, da bomo kmalu na čistem.« Na to je rekel Pašić: »Veselo me je, da sem Vas spoznal; priporočam se Vam, imam mnogo posla. To je bila moja avdijenca pri Pašiću. Po zimi letošnjega leta je priobčil g. Nikola Pašić v ljubljanskem »Slovenskem Narodu« izjavo, v kateri je naglašal, da me sicer pozna po imenu in me visoko ceni, osebno pa da ni znan z mano. To sicer ne odgovarja resnici, toda kako bi se naj bil spominjal skromnega žurnalista — takrat še nisem bil poslanec —, čegar ime morda ni niti slišal ali samo mimogrede?!

Ni je moči na svetu, ki bi mogla uničiti slogo Hrvatov in Srbov!

Supilo je končal svoj govor tako-le:

Naglašam vnovič, da so vsi dokumenti, ki pišejo o meni, da sem dobil denar iz Srbije, zlobne izmišljotine.

Če bi padel v največjo revščino in bi ne imel niti kosčka kruha, naj bi vzel podporo od svojega najhujšega sovražnika kakor od Srbije. In veste zakaj? Da bi se mi ne očitalo, da sem kot bivši neprijatelj Srbov radi denarja vodil Srbom prijazno politiko. Hotel sem s Srbi skleniti mir, ker bi nadaljna borba uničila Hrvate in Srbe. Posrečilo se mi je skleniti mir in sedaj je ni na svetu moči, ki bi mogla razbiti slogo med Hrvati in Srbi. Na to sta si podala dr. Masaryk in dr. Benedikt protistranske častne izjave o nekem incidentu, ki je nastal med njuna med dr. Masarykovem zaslišanju.

Predsednik dr. Wach je prečital uradno poročilo iz Berlina, da je dr. Marković v kritičnih dneh res bival v Berlinu, na kar sta obtožena dr. Friedjung in Ambros podala svoji častni izjavi. Na to sta zastopnika tožiteljev dr. Harpner in dr. Rode motivirala svoj odstop od tožbe, na kar je sodišče oba obtožena opustilo.

Ta izid procesa je v vsi javnosti napravil najboljši vtisk.

Dnevne vesti.

+ Jugoslovanski minister. »Fremdenblatt« je priobčil naslednji dementi: »Neki slovenski list javlja, da se je ministrski predsednik baron Bienenrth, hoteč pridobiti Slovansko enoto, pogajal z voditelji posamičnih strank, zlasti tudi glede imenovanja jugoslovanskega ministra - rojaka. Izvedeli smo, da se tako pogajanje ni vršilo in je torej to poročilo popolnoma brez podlage. — Ta uradni dementi je brez dvoma naperjen proti članku »Jugoslovanski minister«, ki smo ga priobčili minolo soboto. Vladni dementi pa ima ta nedostatek, da prereka, česar mi nismo trdili. Baron Bienenrth se res ni pogajal iz tega prostega razloga, ker ni imel prilike se pogajati, saj je »Slovanska Enota« sklenila, da se z baronom Bienenrthom sploh ne pogaja, in je bil ta sklep šele včeraj spremenjen v tem smislu, da je »Slovanska Enota« pripravljena se pogajati z — bodočim ministrskim predsednikom. Toda kakor ima vsaka vlada svoje zaupnike in mešetarje, tako jih ima tudi vlada barona Bienenrtha, česar baron Bienenrth sam ni mogel povedati, ker se voditelji »Slovanske Enote« niso hoteli z njim pogajati, to sta povedala njegov zaupnik in mešetar in to, nič več in nič manj, smo hoteli konstatirati v svojem sobotnem članku.

+ Nemci in jugoslovanski minister. Z ljuto silo se vstavlja Nemci projektu, da bi pri rekonstrukciji ministristva dobili Jugoslovani svojega zastopnika v ministristvu. Ne boje se pa toliko slovenskega resortnega ministra, ki ga zahtevajo slovenski klerikalci, kakor jugoslovanskega ministra - rojaka. Nemci pač uvidevajo, da bi resortni minister v svojem delokrogu pač lahko kaj mangle storil tudi za narodno koristi

Jugoslovani, a nič posebnega, dočim bi jugoslovanski minister-rojak lahko mnogo koristil Jugoslovanom na vseh poljih. V zadnjih dneh so Nemci opetovano grozili, da bi smatrali imenovanje jugoslovanskega ministra - rojaka za »Kriegsfall«, včeraj pa so nemški drž. poslanci iz Stajerske in iz Koroške imeli posebno posvetovanje o tem vprašanju ter prišli do sklepa, da je bolje če se sploh odpravijo ministri - rojaki in da tudi Nemci izgube svojega ministra - rojaka, kakor da bi prišel v kronski svet jugoslovanski minister-rojak. Zoper imenovanje kakega jugoslovanskega resortnega ministra niso Nemci ničesar sklenili. Iz tega postopanja Nemcev se da pač z vso gotovostjo spoznati, kaj bi bilo za Jugoslovane večje važnosti, resortni minister ali minister - rojak.

+ Promocija. C. kr. deželni vladni konceptni praktikant g. Vilko Pfeifer je bil dne 22. t. m. na vseučilišču v Gradcu promoviran za doktorja prava. Čestitamo!

— Slovensko gledališče. Danes zvečer debutuje v vlogi Daisy gđc. Ivanka Hrastova, gojenka ljubljanske »Glasbene Matic«, odlična učenka gosp. koncertnega vodje Mat. Hubada. Uprižori se devet in sicer za nepar-abonente opereta »Dolar-ska princesa«. — V soboto, na božični dan, dne 25. t. m. se vršita obe predstavi v dobrodelne svrhe ter se uprižori popoldne ob 3. božična pravljica v 7 slikah »V božični noči« za našo mladino. Predstava se vrši izven abonementa; za lože par. — Zvečer pa se poje (drugič za nepar-abonente) Offenbachova fantastična opera »Hoffmannove pripovedke«. Na praznik dne 26. t. m. se vrši — ker zvečer ni orkester na razpolago — popoldne ob 3. opereta »Logarjeva Krista« izven abonementa; za lože nepar. Predstava je namenjena zunanjim gostom in mladini. Zvečer pa se uprižori (za par-abonente) prvič izvima zgodovinska drama »Erazem Predjamski V. F. Jelenca za desetletno igralskega delovanja g. H. Nučiča«. — V torek, dne 28., in četrtek, dne 30. t. m., se daje nanovo študirana in nanovo izrežirana O. Straussova opereta »Valček v čar« z gđc. Hadrbolevo, gđc. Lvovo, g. Fialo, g. Povhetom in g. Bohuslavom.

— Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani prosi vse oskrbnike družbenih nabiralnikov, da te še ta teden zanesljivo odpro ter prispevke dopošljejo družbi direktno po pošto-hranilnični položnici ali pošti nakaznici. Opazilo se je, da nekateri oskrbniki pošiljajo te prispevke časopisom. To se naj opusti, sicer nima družba evdence.

— Redna glavna skupščina »Društva slovenskih profesorjev« bo v torek, dne 28. decembra 1909 ob pol 10. dopoldne v mali dvorani ljubljanskega »Narodnega doma«. Dnevni red: 1) Pozdrav. 2) Odobrorvo poročilo, in sicer: a) poročilo tajnikov, b) poročilo blagajnikov, c) poročilo računskih preglednikov. 3) Poročila odsekov. 4) Volitev enega odbornika namestnika. 5) Predlog o zaključitvi šolskega leta z zadnjim učnim dnevom in o izgubi dijaških ustanov. 6) Poročilo a) o reformi telovadnega pouka na naših gimnazijah, b) o zasedanju sistemiziranih mest, c) o slovenskem suplentskem vprašanju. 7) Slučajnosti. Popoldne ob 3. v »Mestnem domu« referat dr. Fr. Ilesiča o »narečju in knjižnem jeziku v šoli.« — Zvečer prijateljski sestanek.

— Društvo slovenskih učiteljov vljudno vabi svoje člane k božičnemu zborovanju, ki se vrši dne 29. dec. t. l. pop. ob 2. v slov. 8 razrednici pri Sv. Jakobu v Ljubljani. Na dnevnem redu je: 1.) »O zrakoplovstvu« predavanje gosp. c. kr. profesorja J. Zupaničiča. 2.) »O gospodinjstvi šoli na Dunaju« — poročilo gđc. učiteljice Jer. Zemljanove. Ker je zanimanje za ti predavanji jako veliko, pričakujemo najobilnejše udeležbe.

— Društvo ljubljanskih mizarjev in sorodnih strok« priredi XIV. Silvestrovo veselico v petek, dne 31. decembra 1909 v velikem salonu in postranskih prostorih gostilne gosp. Poljšaka na Martinovi cesti.

— »Modri Janko«. Ta lepa in zanimiva knjiga za mladino se je občinstvu v najkrajšem času prikupila. Že prvi dan razposlalo se je veliko število eksemplarov, sedaj za Božič pa pride »Modri Janko« malodane v vsako slovensko rodbino. Otroci se radujejo veselih, z drastično komiko ilustrovanih prizorov in lepih kitic, ki jih neprestano ponavljajo; tako da jim gredo igranje v spomin, staršem pa ne more biti kmalu kaka knjiga ljubša kakor ta, ki nauči njih ljubljence higiene in lepega vedenja.

— Zvišanje cen za tiskarska dela. Državna zveza avstrijskih posestnikov tiskarn naznanja, da je zaradi zvišanja plač vsemu tiskarskemu osebju, ki stopi v veljavo dne 1. jan. 1910, od tega dne zvišajo cene za tiskarska dela za 5%.

— Slovenski trgovski potniki privede na praznik sv. Stefana v veliki dvorani "Narodnega doma" svoj prvi jour fix. Program tega večera je zelo zanimiv in mnogovrsten. Sodeluje "Slovenska Filharmonija", nastopajo pevci, zabavo pa konča ples. G. Danilo, član slov. gledališča, in gđc. Vera Danilova, sodelujeta na tem večeru. G. Danilo bo predstavljal "Poljub starih jakultet", "Recept kako se pride v nebesa" in "Organizacijo ljubljanskih postrežnikov." Odbor slov. trgovskih potnikov je storil vse, da bo večer zanimiv in zabaven; nadejati se je velike udeležbe. Začetek ob 8. zvečer.

— Povodenj na Barju. Gospod župan ogledal si je danes takoj po svojem povratku z Dunaja v spremstvu mestnega nadkomisarja Tomea škodo, ki jo je napravila povodenj na Barju. Škoda je večja kot ob povodnji lansko leto; ker je voda presenčila Barjane po noči, niso mogli pravočasno rešiti iz kleti tamkaj spravljene pridelke, ki so do malega uničeni. Uničena je tudi povsem zimski setev. Gospod župan je ukrenil, da se bode škoda uradno cenila ter se je takoj brzojavno obrnil do gospoda ministrskega predsednika s prošnjo za izdatno podporo.

— Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo priredi na sv. Stefana dan to je dne 26. decembra t. l. v veliki dvorani »Mestnega doma« božičnico. Spored: a) nagovor predsednika, b) čarobna razsvetljava božične drevesa, c) obdoročanje otrok z božičnicami, d) zabavne igre, e) prosta zabava. Pri božičevanju sodeluje slavna Slov. Filharmonija pod osebnim vodstvom gospoda kapelnika Talicha. Vstopnina: 60 vin., otroci 30 vin. Začetek ob 7. uri zvečer. Čisti dohodek je namenjen društvenemu bolniškemu in podpornemu skladu.

Čitalnica v Šiški ima v nedeljo, 26. t. m. ob 2. popoldne v Čitalniških prostorih svoj redni občni zbor z običajnim sporedom. Ker se posebna vabilna ne bodo razpošiljala, vabi odbor vljudo vse člane tem potom k obilni udeležbi.

Kamniški vlak v nevarnosti. Dne 21. t. m. je popoldanski vlak, vozeč iz Ljubljane v Kamnik, pri Trzinu in sicer pri kilometru 10 naenkrat stal v nekako dva metra visoki vodi, ki se je bila nabrala vsled dežja. Gospod prometni kontrolor, ki se je s tem vlakom peljal, je ukazal vlak postaviti v vodi. Vlakovodja g. Fran Legat je pa kot star in izkušen železničar hitro spoznal, da je vlak v največji nevarnosti, če ne pride hitro iz vode. Voda je namreč odnašala in izpodjedala progo in vlak bi se bil prekucnil, če bi ostal na mestu. Spoznavši nevarnost je g. Legat skočil z vlaka in pogumno zaklical: Hitro naprej. In slo je in vlak je prešel nevarnosti. Večerni vlak iz Kamnika je zopet poskusil priti čez vodo, a je prišel samo do Trzina, potem pa se je moral vrniti v Kamnik vsesmi pasazirji vred. Tisti pasazirji, ki so zahtevali denar nazaj, so ga dobili, oni, ki so listke obdržali, pa so se drugi dan peljali v Ljubljano.

Iz Tuhinjske doline: Čujta, »Slovenec« in »Domoljub«. Na običnem zboru kmetijske podružnice za tuhinjsko dolino, dne 8. t. m. je bil izvoljen nov odbor, in sicer so v njem sledeči gg. udje: Načelnik Viktor Engelmann, ter odborniki Hribar Janez, Suštar Franc, Pistotnik Jože, Slapnik Jernej, Slapnik Ivan in Mah Janez. Priponiti imamo samo to, da je bil gospod Engelmann zopet soglasno izvoljen kot načelnik podružnice, dasi ravno sta »Slovenec« kakor »Laziljub« grozila in zabavljivo hujkala proti njemu, ter že naprej svoj zavistni ukaz »dol z Engelmannom« razobešala v svojih nečednih predalecih.

Slah zagovor! Na naše ožigosažje Oswaldove strankarske zagrizenosti, ki sega tako daleč, da hoče celo odjesti podpore ubogim idrijskim dijakom v tujini, odgovarja Oswald na dolgo in široko. Seveda po svoji stari železni navadi z zavijanjem. Vpraša, kaj pa bode, ko bo treba abicurjente desetih letnikov naenkrat podpirati! Tu je prijatelj visokošolske mladine ravno za polovico pretiraval! Mislimo, da več ko pet letnikov ne bo treba podpirati. Ker svoje za zločestega dejanja, ki ga obsoja vsa trezno misleča Idrija, ne more drugače zagovarjati, si pomaga s troški za vzdrževanje cest in pravi, da je zaostala popolnoma skrb za javne zadeve, ceste, pota, mostove in podobno. O grdi zavijalec resnice! Nikdar se v idrijskem mestu ni toliko ozdalo v označene namene, ko ravno v zadnjem času, ko je mestna uprava v naprednih rokah. Malone že vsak mestni okraj ima svoj vodovod in le v enem letu so se pota za toliko zboljšala, kakor jih niso klerikalci v desetih letih. To je vsakemu Idrijsčanu dobro znano! Klerikalci so pustili mesto v največji zanemarjenosti! Idrija je zaostala za zadnjo gorsko vasjo v tem pogledu! Sele napredni

občinski gospodarji so se pobirali za nje napredek in prospeh. Sedaj pa pride Oswald, pa vpije po zboljšanju cest, vodovodov, kanalizacije itd. Kako rešen pa je, spričuje dejstvo, da na drugi strani rekurira proti troškom za regulacijo načrt! To more pač samo največjim tepeim imponirati! In kaj imajo opraviti ceste z dijaško podporo! Če je smela občina potrošiti 50.000 K za vzdrževanje reake, smela in mogla bo na leto izdati 3—6000 K kot podporo ubogim dijakom iz idrijske reake za nadaljevanje študij. Kam pa naj se obrne revni rudarski sin, ko izvrši realno v domačem kraju! Ali ni tu dolžnost občine prikočiti mu na pomoč in mu pomagati ustvariti si lepšo sigurno bodočnost. Svoj zagovor završi Oswald: »Ne lomimo fraz, ampak številke!« Mi pa pravimo, da se Oswald iz strupene zagrizenosti že pamet lomi. Slovenska javnost pa lahko spozna, kako prijatelji slovenskega visokošolca so klerikalci!

Povodenj v Idriji. Vsled večdnevnega deževja je Idrija hudo narasla, v nedeljo je še bila voda na deželni cesti Idrija-Logatec in vsled tega malone promet ustavljen. Plavljenje eraričnega lesa pa je doprineslo svoje. Grablje so se zajezile in ker je le naprej deževalo, se je bilo v ponedeljek dopoldne bati najhujšega. Kar se je pričakovalo se je tudi zgodilo. Velikanskemu pritisku vode niso moge več klubovati grablje, na več koncih so se polomili kolici in voda je odnesla več tisoč metrov eraričnega lesa proti Soči in naprej v Jadransko morje. V nevarnosti so bili vsi mostovi na spodnjem teku Idrije, na most čez Idrijo v Idriji in po deželni cesti je naneslo vse polno drva in krlev, da je bil vsak promet nemogoč. Že je bila pričela voda rušiti kameniti most in da ni ponehalo deževati, po njem bi bilo. Voda je izpodkopala kole za električno razsvetljavo, in mesto bo več dni brez razsvetljave. Ceste so vse razkopane in prebivalci imajo ogromno škodo! Vse to je posledica srednjeveške naprave — grabelj, s katerimi ustavlja gozdni erar po Idriji plavljen les v sredini mesta Idrije. Zadnji čas je, da izgine ta večna nevarnost za Idrijo iz mesta ven in se to napravo zamenja z drugim modernim prometnim sredstvom. V sredo zvečer ima občinski odbor v tej zadevi sejo! Naj bi se vsi faktorji poprijeli resne akcije za odstranjenje grabelj iz Idrije!

Z Jesenic. Podružnica sv. Cirila in Metoda uprizorila je v nedeljo gledališko igro: »Moč uniforme«, burko v treh dejanjih, katere vloge so bile prav dobro porazdeljene. Gospod Pue, kot kroj. pomagalec, se je znal v svoj stan tako uglobiti, da je izvajal vso mimiko kot pravi krojaški uslužbenec, tako, da so šegavi jeziki obžalovali, da je g. Pue zgrešil svoj poklic. Za agenta Majerja pa je kot nalašč g. Pretnar. Pravega židovskega potnika, pravi tip velikomestnega človeka je markiral. Gosp. Spicar pa je pokazal, da zna biti pravi slapar pri svoji Agati, ki je igrala kot vedno neprisluseno in vrlo dobro. G. Spicar, krojač, ki pleše kakor hoče krojačeva žena Agata, je vzbudil toliko smeha, da so bili gledalci solzni in so se sicer najbolj melanholične in flegmatične narave morale držati za trebuške, dame so ba je g. Spicerja podale ženitne ponudbe, ker bi najbrže rade prakticirale v zakonu, kakoršnega so, kot omenjeno, opazovale. G. Spicar baje sedaj radi tega ne sme nikamor brez spremstva svoje prave, resnične soproge. Tudi druge osebe, posebno gđc. Ravnikova, g. Ravnik in g. Kobal so jako povoljno sedelovale. Ljudstvo le komaj pričakuje, kdaj se zopet igra pri »Jelenku«. No, gosp. Spicar deluje na to, da se občinstvu ustreže in igra kolikor pogosto pač more. Na vrsto pridejo sedaj: »Razbojniki«, »Ljubezen in kovarstvo«, potem učitelj Pibrovca igrokaz: »Boj za srečo« in g. Spicerja igra: »Politika v družini«. Pri uprizorjanju pa je spiritus agens učitelj Schifferer, ki vodi prav požrtvovalno vsa pripravljala dela. — Vse za narod!

Prestavljen je finančni komisar dr. V. Kermavner iz Maribora k finančnemu ravateljstvu v Gradec.

Ali sme biti takšen Kristusov namestnik? Župnik Vavpotič v Podrnedi na Štajerskem je bil nedavno povabljen k nekemu klerikalen na pojedino. Ko je posrebel govejo juho in je bila postavljena na mizo govedina, je vprašal: »Čegava je govedina? Kje ste jo kupili?« Odgovor: »Ja, pri Sikošku.« Župnik: »Od naprednjaka ne jem govedine.« Gospodar: »E, gospod župnik, pa vendar moramo sovražnikom odpustiti.« Župnik: »Jaz pa ne, tega ne!« in Vavpotič ni jedel govedine, od katere je že prej pojedel juho. Vidite, tak mora biti pravi Kristusov namestnik!

Misijonarji — politični hujskale. Klerikalni kolododje dobro vedo, da igrata pri našem dobrem ljudstvu

hudišč in pekeli še vedno zelo veliko vlogo. Zato vidimo, da se tadnja leta pred vsakimi volitvami vrše po slovenski domovini večdnevna predavanja o peklu in njegovih prebivalcih hudiščih. Za taka predavanja so seveda najboljše menihi. Ti nimajo drugega posla, nego da si izmišljujejo najgroznejše bajke o trpinčenju duše, ki pride vsled neskončne usmiljenosti božje v kremplje satanove. S takimi agitacijami so klerikalci že marsikje zmagali. Pretekli ponedeljek pa se je dogodilo v Žaleu nekaj, kar nam daje upanje, da bo ljudstvo vendar začelo spoznavati tiste »hudišce«, ki ga trpinčijo že na tem svetu. V Žaleu, Petrovčah in Vel. Pirešci se vrše prihodnje dni občinske volitve. Ker so pa klerikalci videli pri občinskih volitvah v St. Petru, da so misijonarji izvršni agitatorji, zato so jih poklicali tudi v Žalec. Poleg bajk o hudiščih in peklu so se slišale z lece psovke, kakor osli in psi, ki so merile na neklerikalne volilce. Fanatičen frančiškan je zmerjal dekleta, ki so v Zvezi slovenske napredne mladine, z vlačugami, slov. napredne poslance z brezvevci, dijake z zapeljivci in žene naprednjakov s »cafutami«. To je pa bilo ljudem vendar preveč! Sešli so se proti večeru preteklega ponedeljka pred župniščem, kjer so burno kličoč in žvižgajoč demonstrirali proti ljudskim zapeljivcem in obrekovalcem. Prišli so orožniki, ki so nato celo noč stražili hujskale — misijonarje. Tem ljudem se menda predobro godi, zato postajajo zadnji čas tako predrzni. Kakor pa kaže dogodek v Žaleu, postajajo ljudje sili te samostanske nadloge, ki se redi in masti ob ljudskih žuljih.

Samomer 17letne mladenke. Sedemnajstletna Marija Zorman, stanujoča v ulici Torinelli št. 4 v Trstu, se je bila zaljubila pred nekaj meseci v nekega moškega, ki jej je obljubljal zvestobo in tudi, da jo poroči. Neizkušena mladenka je neznanu vse verjela in živela zadnje čase z njim v popolnoma intimnih razmerah z gotovim upom, da postane v kratkem »ljubljenčeva« soproga. Ali varala se je revica! V tork večer je namreč Zorman zvedela od neke osebe, da je njen »ljubimec« oženjen in oče petero otrok. V obupu in sramoti si je preskrbela precejšnjo dozo karbolove kisline, se zaprla v svojo sobico in izpila strup. Dekličina mati je zaslislala stokanje iz sobe, vlomila vrata in videla svojo edino hčerko, kako se je v grozljivih bolečinah premetavala v postelji, a ustna je imela vsa ožgana. Poklicali so takoj zdravnika, ki je dal nesrečno devojko prepeljati v bolnišnico, ali bila je vsa spretnost zdravnikov zaman. Nesrečna deklica je izdahnila v naročju zdravnikov. Nopapisen je bil prizor, ko se je obupana mati z groznim in bolestnim vzklikom zgrudila na mrtvo truplo svoje edinke! Kam vede nepremišljenost in neizkušnost mladih ljudi!

Oče in hči zaprta. V tork so aretirali v Trstu 45letnega Antona Pirsara iz St. Daniele v Furlaniji in njegovo 19letno hčerko Elviro. Pirsara je že delj časa ločen od svoje žene in obdolžen groznega zločina, namreč, da je živel v intimnem razmerju s svojo lastno hčerko, kar ni ostalo brez posledic. Elvira je namreč rodila pred šestimi meseci otroka, ki je posledica grešnega življenja med očetom in hčerjo. Hči Elvira je svojo krivdo že pripoznala, oče pa vso stvar še vedno taj.

Dva poskušena samomera v Trstu. V tork popoldne je bivši trgovec z drobnino E. Richetti v Trstu skočil s pomola Sanitā v morje. Pilotje, videč, da se nekdo bori z valovi, so takoj priskočili z nekim čolnom na pomoč in res se jim je posrečilo rešiti kandidata za oni svet. Ali kakor hitro so Richettija spravili na suho, je le-ta pričel tri svoje rešilce neznaniski zmerjati, češ, kaj vraga so ga potegnili iz morja, s tem so mu le pripomogli do tega, da pride v zapor, mesto da bi bil poginil na dnu morja. Spravili so ga v opazovalnico mestne bolnišnice. Pravijo, da si je hotel vzeti življenje, ker se nahaja v zelo slabih denarnih zadevah, medtem ko je bil nedolgo temu še bogat trgovec. — V ponedeljek je bila aretirana v Trstu neka Marija Stradi iz Kopra, ker je namreč hotela zastaviti v zastavljalnici neke ukradene uhan. Na policiji jej je pa med zaslišavanjem prišlo slabo, in ker je rekla, da je v blagoslovljenem stanu, so jo poslali v bolnišnico. Tam so pa konstatirali, da je njena izpoved lažnjiva in so jo — zopodili. V tork večer, kmalu potem, ko je prišla iz bolnišnice, je srečala na Corsu svojega »ljubčeka« in se z njim sprla. »Ljubček« jo je pahnol od sebe in zbežal. A ona je potegnila iz žepa stekleničico s karbolno kislino in jo izpila. Mimoideči so takoj poklicali zdravnika, ki je dal spraviti Stradi v bolnišnico, kjer so jo rešili gotove smrti.

Odrižje velike slooparje z margarincem. Kakor smo že poročali je zasledilo tržno nadzorstvo Marijo Kušarjevo iz Dola pri Medvodah, da prodaja po Ljubljani margarini za pristno surovo maslo. Imela je v mestu več trgovcev in privatnih strank, ki so vsak teden komaj čakali na njeno kmetško maslo. Pripovedovala jim je, da izdeluje njeno maslo velik kmet, ki ima 40 krav, drugim je pravila, da ga dobiva iz mlekarne v Dolenji vasi, tretjim zopet, da je maslo iz cerkljanskih mlekarin itd. V resnici pa je dobivala v Medvode po železnici margarini iz celovške margarinske tovarne, Doma ga je deloma predelala v štruce, mu vtisnila kmetške rožce in ga po cesti vozila v Ljubljano kot pristno kmetško surovo maslo. Tako je sleparila, kakor sama prizna, čez eno leto. Od marca meseca naprej je vozila tedensko po več kot 50 kg v mesto. Pred prazniki pa je Ljubljančane posebno dobro preskrbela z maslom, kajti pripeljala ga je na enkrat po 135—165 kg. Zadnji teden skupaj 300 kg. Uvoziti je morala tekom leta 3000—4000 kg margarina. Kupovala ga je po K 1'60 do K 1'70 kg. Na debele pa ga je dajala po K 2'10 do K 2'50. Za praznike je poskočila s ceno in ga prodajala tudi po K 2'60. Prodajalke, ki so dobivale od nje margarino, so ga tudi prodajale ljudem za pristno surovo maslo in za ceno, kakršna je sedaj za surovo maslo v navadi. Umljivo je, da so bili ljudje na ta način neznanosko osleparjeni in če bi bili oškodovani pri vsakem kilogramu le za 60 vin., bi znašala škoda v pretečenem letu že okoli 1009 kron. Ko so Marijo Kušarjevo prijeli, je trdovratno trdila, da ji je surovo maslo pošiljala kmetica iz Bernikov, ki ji ga vozi vsak teden na »Staro pošto« v Kranj. Na stražnici pa jo je čez 2 uri razsvetil sv. Duh in povedala je, da dobiva margarini le iz tovarne v Celovcu. Razume se, da zadene sleparico pri sodišču občutna kazen.

Gasilno in reševalno društvo bilo je včeraj zopet klicano dvakrat, a zdaj v drugih slučajih. Vsled velikega naliva zadnjih dni pritekla je voda izpod hriba na Gradu in vdrila na Rebru v hišo gospe Škul v drvarnice in v vežo. Prosila je takoj gasilno društvo za pomoč in je to takoj z brzgalno v nekaj stopilo in do jutra neumorno delovalo, ker je celo noč drla v te pritlikline voda, v drugem slučaju odpeljal se je drugi oddelek na Karlovsko cesto v hišo g. Ječmenika, kjer je voda vdrila v kuhinjo in eno stanovanje. Tu je gasilno društvo s pomočjo domačinov stanovanje in kuhinjo izpraznilo, ker vode je bilo v pritliču nad 10 cm. Vidi se pač, da deluje gasilno društvo ne samo pri požarih temveč tudi v vseh slučajih nezgod.

Tatinski parček. Minulo soboto je izginil trgovcu g. Ivanu Jelačinu z dvorišča zabojček sladkorja. Kot osumljenca je policija aretovala 24letnega bivšega, že šestkrat zaradi tatvine predkaznovanega, Jelačinovega hlapca Frančiška Mustarja iz Dvora na Dolenjskem, kateri je stanoval v sosednji hiši. Pri preiskavi so našli več čaja, mila, sladkorja in drugo, ki je vse izviralo od tatvine. Policija je na to aretovala še 23letno Mustarjevo ljubico Ano Jalovčev, rodom iz Sv. Križa pri Kostanjevici. Tudi pri tej so preiskali stanovanje ter dobili več žepnih robecev, krtač, sladkorja, kave, riža, užigalic in drugega specerijskega blaga. Vse to je Mustar pokradel g. Jelačinu potom vtihotapljenja v skladišče. Mustarja, kakor tudi njegovo ljubico so izročili včeraj deželnemu sodišču.

Za praznike. Predvčerajšnjem je dosedaj še neznan tat vlomil v drvarnico skladiščenega mojstra Viktorja Čretnika na Fran Joževa cesti št. 7 ter mu ukradel iz soda 40 litrov vina. Tat je vlomil še dve drugi drvarnici, a ni ničesar odnesel. Aretovan je bil včeraj 32 letni kamnoseški pomočnik Fran Novak iz St. Vida, katerega tukajšnje deželno sodišče že celo leto zasleduje zaradi hudodelstva javnega nasilstva. Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 40 Macedoncev, 28 Hrvatov in dva Slovenca. 15 Hrvatov je prišlo nazaj. V Heb je šlo 26, v Buchs pa 25 Hrvatov. Izgubljeno in najdeno. Posestnikova žena Ana Knez iz Ilovice je izgubila plateno vrečico, v kateri je imela 13 K denarja. Zasebnica g. Marija Kaiserjeva je izgubila bankovec za 10 K. Bančni sluga Ivan Moran je našel ščipalnik.

Prva češka splošna delniška družba za zavarovanje na življenje. Opozarjamo na današnjo prilogo v našem listu. Akcija, ki jo priporočata priloga, je tako velika, kakor je še nismo imeli med nami in zasluži vsestransko pozornost, posebe ker je češka splošna delniška družba za zavarovanje na življenje skozinazok solidno in zaupanja vredno podjetje. Koledar za kmetovalce. Opozarjamo na današnji oglas, iz katerega je razvidno, da je ravno kar iz-

šla ta lična knjižica, katere bo vsakemu kmetovalcu v vseh strokah kmetijstva in umnega gospodarstva, dober in zanesljiv svetovalec. Dobi se pri Iv. Bonaču v Ljubljani in v vseh knjigarnah. Več v oglasu.

Književnost.

— Martin Sullé: Otmica. Drama u pet činova. U Šibeniku. Naklada piševca. To je zgodovinska drama iz hrvatsko-turških bojev. Dejanje se vrši leta 1864.

— Slovenski Trgovski Vestnik ima v št. 12. naslednjo vsebino: 1. M. K.: Novi obratni pravilnik. 2. Rudolf Šega: Iz bančne prakse. 3. V. Zun: Kaj mora obrtnik vedeti o obrtnih in davčnih predpisih. 4. Slovensko drgovsko društvo v Celju. 5. Slovensko trgovsko društvo v Mariboru. 6. Društvo slovenskih trgovskih potnikov. 7. Raznoterosti: Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko. — Trgovsko zborovanje v Brnu. — Izid volitev v obrtno sodišče. — Trgovski promet med Turčijo in Avstro-Ogrsko. — Preložitev Lloydovega arzenala v Trstu. 8. Društvene vesti. 9. Oglasi.

Telefonska in brzojavna poročila.

»Slovanka Enota«.

Dunaj, 23. decembra. Parlamentarna komisija »Slovenske Enote« je pooblastila Udržala, dr. Kramarja, dr. Ploja, dr. Šusteršiča in dr. Hrubana, da se pogajajo z bodočim ministrskim predsednikom. V slučaju potrebe naj takoj skličejo parlamentarno komisijo na sejo na Dunaj.

Ministrski svet.

Dunaj, 23. decembra. Danes ima ministrski svet sejo, na kateri se bo posvetoval o osebah, ki se naj priporočijo vladarju, da jih imenuje za članke gosposke zbornice.

Imenovanja v gosposko zbornico.

Dunaj, 23. decembra. Imenovanje novih članov v gosposko zbornico se obelodani ali na božični dan ali pa prihodnji tork. Kakor se čuje, ne bo med imenovanimi nobenega Slovenca.

Ogrska kriza.

Dunaj, 23. decembra. Vladar je danes prejel v posebni avdienci dr. Lukaesa in grofa Khuen - Hedervarya. Lukaes se je izrazil napram časnikarjem: Danes popoldne bom priobčil vse podrobnosti o tej avdienci. Popoldne je imel dolgo konferenco z ministrom grofom Aehrenthalom. Grof Khuen je po avdienci izjavil. Se danes odpotujem v Hedervar; moja misija je končana. Dr. Lukaes odide v Pešto, kjer bo nadaljeval pogajanja.

Khuen - Hedervary ministrski predsednik?

Dunaj, 23. decembra. Korespondenčni urad je priobčil vest, da bo imenovan za ogrskega ministrskega predsednika grof Khuen - Hedervary. Kasneje je korespondenčni urad to vest prekal.

Cesar v Wallsee

Dunaj, 23. decembra. Cesar bo preživel božične praznike pri svoji hčerki nadvojvodinji Valeriji. V Wallsee odpotuje jutri.

Poveljnik honveda — baron.

Budimpešta, 23. decembra. Uradni list javlja, da je vladar podelil dedno baronstvo poveljniku ogrskega domobranstva generalu Viljemu Klobučarju. Namiguje, se, da bo Klobučar imenovan za hrvatskega bana.

Mladoturki in Bolgari.

Solun, 23. decembra. Sandanski vodja močne bolgarske frakcije v Makedoniji, je vžival dosedaj velik ugled v mladoturških krogih. S pomočjo teh je bil tudi izvoljen za poslanca v parlament. V zadnjem času pa je nastala med Sandanskim in Mladoturki velika napetost in vlada je ukazala, da se naj odslej s Sandanskega pristaši postopa prav tako strogo, kakor z vsami drugimi narodnostnimi strankami.

Turški dijaki v Bolgarski in Srbiji.

Carigrad, 23. decembra. Turški dijaki tukajšnjih visokih šol so sklenili, da prirede poleti izlet na Bolgarsko in v Srbijo. V to svrhu so izvolili poseben odbor, ki ima nalogo izvršiti vse potrebne predpriprave.

Odkrita zarota v Perogradu.

Petrograd, 23. decembra. V neki hiši v Saratovski ulici je eksplodirala bomba in usmrtila policijskega polkovnika Karpova. Povzročitelj eksplozije je neki Voskresenski, ki ga je policija aretovala. Oblast je prišla na sled obsežni zaroti.

Petrograd, 23. decembra. Voskresenski je priznal, da je atentat izvršil po naročilu revolucionarne stranke. Mož pride še danes pred vojno sodišče, jutri zjutraj pa ga ustrelje.

V nedeljo, 19. t. m. je priredila »Narodna čitalnica novomeška« v veliki dvorani javno predavanje. Predaval je g. profesor dr. Fr. Plešić o ilirskem pokretu s posebnim ozirom na Novo mesto in okolice. »Sledeč povabilu« Slovesnega Naroda« je občinstvo iz mesta in okolice napolnilo veliko dvorano in pazno sledilo predavanju. Predavanja se je udeležil tudi učiteljski zbor gimnazije z ravnateljem. — V uvodu oriše govornik ilirsko gibanje sploh in preide na polagoma na Dolenjsko in Novo mesto. Ilirska doba je doba onega živahnega gibanja na jugu naše monarhije, doba od leta 1830.—1848., ki je združila brate ene krvi, ki so dotlej živeli v razcepljenosti. Nemški svet se je družil takrat v celoto, Italija je iskala združitev, Hrvat pa je nazival Kranjca kukavico, Kranjec njega tata, Dalmatinec ni poznal Zagorca, Zagorec je pisano gledal Slavonca. Taka razdvojenost je vladala med krvnimi brati, ko je nastopil narodni učitelj, veliki Ljudevit Gaj, ki je bil duša celega gibanja. Združil je Hrvate in Srbe po jeziku, Slovence in Hrvatov pa je dal isto pisavo. Daleko naokoli je pognala korenine ilirska ideja in obilni so bili sadovi sejalec, ki je sejal na rodovitna tla in o pravi čas. Ta doba je rodila Hrvatov velike pesnike, Stanka Vraza, Mažuraniča in Preradoviča, pri nas pa je vzbudila rodoljubne pesnike, ki so budili narod k zavesti in domoljubju. Veselo je živelo življenje okoli Gaja v Zagrebu, ki je učil hrvatski narod s svojimi »Novinami« in Bleiweis v Ljubljani budil Slovence z »Novicami«. Prišlo je viharno leto 1848., ko je prvi hrvatski narodni ban Jelčić z združenimi brati ukrotil Madžare in nepokorni Dunaj. Bila je pretrgana vez, ki je vezala Hrvate s sovražnimi Madžari. — Kako je bilo takrat v Novem mestu in okolici? Tudi Novo mesto ni bilo brez vsakega življenja, konkuriralo je z Ljubljano, a dočim je imela ta »Novice« v slovenskem jeziku, izhajal je v Novem mestu list »Sloveniensi Blatt« v nemškem jeziku. Izdajal ga je sodniški uradnik Fran Polak na grajski in Rupercerhvi pri Novem mestu. Toda kratko je bilo življenje tega lista, kajti zmrznil je po 6 mesečnem hiranju. Po slavi Jelčićevi zmagi je sklenilo nekaj navdušenih meščanov ustanoviti društvo z imenom »Slovenischer Verein«. Priglasilo se je že 60 članov, predsednik mu je bil advokat dr. Rozina, podpredsednik Tusan pl. Fichtenau, blagajnik tiskarnar Tandler. A ker se jim je zdelo ime društva prerrevolucionarno, so ga prekrstili v »Slovenischer Leseverein ohne Einschränkung der Nationalität« in vabili Nemce v svojo sredo, naj se priuče slovenskega jezika. Ker uni imelo društvo nikake enotnosti in ker je bil Polak, ki je niti v slovensko življenje, premeščen iz mesta, je komaj za snovano društvo propalo. Vprašanje je, ali je segel vpliv ilirskega pokreta sem gor pred l. 1848. V Ribnici je živel takrat grajski Rudež, ki je dobro govoril ilirski jezik, na gradu Prežekju je zbiral Andrej Smole prijatelje slovnosti okoli sebe, tudi vemo, da sta dva župnika na Dolenjskem pri St. Jerneju, Zemlja in Ilinič znala Gajeve »Novine« skoraj na pamet. Ilirsko seme je bilo zasejano po Dolenjskem, a Novo mesto je spalo v sladkih sanjah. Kulturno središče mesta je bil samostan, kajti frančiškani so imeli gimnazijo v rokah, a se niso zanimali za novo gibanje, ker so se bali prekucije, ki je res nastopila leta 1848. Stanko Vraz pripoveduje, da je na potovanju skozi Novo mesto našel domoljubje pri proštu Albrechtu, dočim o frančiškanih molči. Preko njih ni šel vpliv ilirski. V mestu ni bilo zanimanja za Bleiweisove »Novice«, ki so imele v mestu samo pet naročnikov. Središče družabnega življenja je bila kazina, kjer se je zbiral občinstvo brez domoljublja, občinstvo, mlačno za narodno stvar. Pokazal pa se je vpliv leta 1848., ko je hitelo mnogo meščanov v Karlovec, kjer je bival takrat ban Jelčić. Takrat se je v kazini prvič igrala slovenska igra »Matijček se ženi«, in prvič je zapel zbor domače pesmi »Mornar« in »Pridi Gorenec«. Dva vpliva sta torej delovala na preporod Novega mesta, dva glavna faktorja narodne ideje: Ljubljana in Zagreb — edinstvo Slovencev in zavest edinstvi slovensko - hrvatske. Naša dolžnost je torej, oklepati se drugega poleg prvega. Govornik konča z vslikom: »Gojite skrbno misel skupnega dela s sosednimi brati.« Predavanju je sledilo burno odobravanje zadovoljnega občinstva.

»Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju« so poslali od 15. novembra pa do 15. decembra sledeči gg.: Po 400 K: **Ljubljana:** »Daj nam danes naš vsakdanji kruh«, potem sl. deželni odbor Kranjski. Po 50 K: **Dunaj:** dr. Star Lapajne dv. adv.. Po 30 K: **Celje:** polk. A. Susić; **Ljubljana:** A & E. Skaberne. Po 20 K: **Bovec:** Leop. Jonks. **Dunaj:** vfd. svetnik Ant. pl. Globočnik, dvorni svetnik Vlad. pl. Globočnik. **Litija:** not. Luka Svetec. **Ljubljana:** veletrg. Iv. Knez, Slovensko omizje »Pri Roži«. Trst: not. Viktor Vessel. Po 15 K: **Maribor:** Ekse. knezskof Mihael Napotnik; **Središče:** dr. Jos. Srešič, mesto venca dr. Omulecu. Po 10 K: **Celje:** dr. Jos. Serneč; **Dunaj:** vladni svetnik Anton Ile, dr. Fr. Kartin, prof. Jos. Stritar. **Gorica:** dr. H. Tuma. **Građec:** vsenč. prof. dr. Matija Murko. **Konjice:** dr. Iv. Rudolf. **Kozje:** dr. Jos. Barle. **Kranj:** ga. Jos. Prippo, dr. V. Stemphar. **Kranjska gora:** dr. Jos. Tičar. **Ljubljana:** Arce Rajko, ces. svetnik Iv. Murnik, prof. Plateršnik, dr. Poček, dr. Švigelj. **Šmarje pri Jelšah:** dr. Ant. Mladič. Trst: učit. Anton Hrast, Iv. Mankoč. Po 8 K: **Jesenice:** A. Schrey. Po 6 K: **Hauenstein:** Fr. Svetlič. **Ljubljana:** prof. R. Perušek. **Maribor:** dr. R. Pipuš. **Mödling:** nadrev. Jos. Mejač. **Novo mesto:** dr. Jak. Schegula. **Ptuj:** dr. Jurtela. Po 5 K: **Borovnica:** Iv. Kranjc. **Brezice:**

Dne 19. decembra: Franja Sterle, posestnica, 75 let, Rožna ulica 11.
Dne 20. decembra: Matija Spreitzer, strojevodja v pok., 75 let, Tabor 3.
Dne 21. Marija Vesel, kramarica, 87 let, Prešernova ulica 20. — Ursula Zavrtnik, nadarbinka, 77 let, Karlovska cesta 7.
Dne 22. decembra: Franja Magister, posestnikova žena, 27 let, Dolenjska cesta 60. — Viktor Jajcnik, zaviračev sin, 1 in pol leta, Ravnikarjeva ulica 3.

V deželni bolnici:
Dne 19. decembra: Marija Brinovar, premogarjeva žena, 47.

Visina nad morjem 306.2.		Srednji zračni tlak 736.0mm.			
decem.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi Nebo	
23.	2. pop.	736.5	3.1	sl. jzhod	oblačno
"	9. zv.	735.3	2.9	sr. sever	"
23.	7. zj.	732.0	10.2	sl. jzhod	"

Srednja večerajšnja temperatura 2.1°, norm. —2.3°. Padavina v 24 urah 00 mm.

tudi hotelirje, kavarne, sla-
šičarne opozarjam. Dnevne cene
po dogovoru. 4755
Friderik Skušek v Metliki.

(tudi začetnika) ozir. **konzipijenta.**
Vstop in plača po dogovoru

S posebno izbrane in izvrstno vsebino v vseh strokah kmetijstva in gospodarstva.

Noben kmetovalec naj ne bo brez tega praktičnega koledarja, ki mu bo povsod dober svetovalec.

Knjiga je v žepni obliki, vezana v močno usnjeno imitacijo in velja brez poštnine **1.00**, s poštnino **1.80**.

Pri 10 izlilih se da enega za nameček.

Naroča se pri 4759

Ivanu Bonaču
v Ljubljani.

Znesek naj se pošlje naprej.

O zapuščini gosp. dr. **Ivana M. Eribarja**, bivšega odvetnika v Ljubljani, se je razglasil, dne 20. decembra 1909 **konkurz**.
Konkurzni komisar: c. kr. dež. sod. svetnik gospod **Fran Kobler v Ljubljani**.
Začasni upravnik mase: gospod dr. **Božidar Vodusek** odvetnik v Ljubljani.
Volilni narok na **31. decembra 1909**, dopoldne ob 9 uri, pri tej sodnji v izbi šte. 123, pred konkurznim komisarjem.
Zglasilni rok: **do 5. februarja 1910**.
Narok za likvidovanje in poravnavo **22. februarja 1910**, dopoldne ob 9 uri, pri tej sodnji, v izbi šte. 123, pred konkurznim komisarjem.

Krasna umetniška reprodukcija v več barvah
 .. znamenite Groharjeve slike ..
Primoža Trubarja

v Ljubljani, Prešernova ulica št. 7.

Za zgradbo vodovoda za Iško vas in okolico,

polit. okraj Ljubljana, na 125.273 K 80 h proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave

Pismene, vsa dela zapodajoče ponudbe, naj se predložijo

do 31. januarja 1910 ob 12^h opoldne

podpisanemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposljati je zapečatene z nadpisom:

„Ponudba za prevzetje gradbe vodovoda za laiko vas in okolice, polit. okraj Ljubljana“.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Ravno tako je izrecno izjaviti, od kod da hoče ponudnik armature dobaviti.

Ponudbi je tudi priložiti seznamek enotnih cen za pri bišnih vpeljavah potrebna dela in dobave.

Rezven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, ponudbeni pripomočki in stavbni pogoji se dobe pri deželnem stavbnem uradu za znesek 15 kron.

Deželni odbor kranjski

v Ljubljani, dne 20. decembra 1909.

- - vzajemno zavarovana banka v Pragi. - -
Rez. fond 44,437.880-01 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 80,323.480-35 K
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z vseobsežni clevantsko-naredno upravo.

Vse pojavnosti dajati:
 Cigar pisarne so
 v lastnej bančnej hiši v Gosposkih ulicah št. 12.

Na tej pošti pašuje ga. G. katera ravna s strankami, ki imajo kaj s telefo-

za dobro delo in ob dobrem plačilu.
Če mu ne bo ugajalo pri meni, bo
lahko šel k rudniku, kjer ga jako radi
vzamejo, če zna kako obrt.

Jožef Kerševan v Idriji.

Velika inozemska ladijska
agencija išče za takoj spre-
nega slovenskega korespon-
denta, ki pozna, če mogoče, izselj-
 valno stroko in zna primerno obče-
 vati s potniki.
 Ponudbe s fotografijo pod navedbo
 zahtevo plače in referencami pod šifro
 »Inozemstvo« na uprav. »Slovenskega
 Naroda«. 4758

Božična darila.

Že je prišel čas, ko si ljudje belijo glave, kaj naj svojim ljubim podarijo za božič, s čim da bi jim napravili največje veselje.

Božična darila so kaj različna po svojem značaju. Stari gledajo v prvi vrsti na to, da darujejo otrokom kaj praktičnega, kaj takega, kar potrebujejo in kar bi jim itak morali kupiti. Sploh igrajo praktične stvari pri božičnih darilih veliko vlogo.

Vendar pa imajo ljudje nekako instinktivno občutek, da praktično darilo le ni pravo božično darilo. Tudi najprejnejša mamica, ki daruje svojemu fantičku čevlje ali kapico za božič, ga bo obdarovala vsaj še z orehi in z jabolki in s pomarančami, čuteč, da se gre za to, napraviti obdarovanca posebno veselje.

Teška je izbira božičnih daril. Kdor količikar more, ta daruje poleg kaj praktičnopolnega tudi še kaj takega, kar daje obdarovanju nekaj slovesen, poetičen značaj. Kdor kupi svoji izvoljenki beo, ji bo gotovo tudi dal lepo bonboniero; kdor kupi svojemu sinu ali svoji hčeri kaj potrebnega, bo gotovo dodal še kaj drugega.

Najprimernejše praktično in vendar nekako nepraktično darilo je vsekakor lepa knjiga. Na Angleščem in med Nemci je nekaj samo ob sebi umljivega, da dobi vsak obdarovaneec kako lepo knjigo. Med Angleži in med Nemci porabijo vsako leto na milijone knjig za božična darila. Nastala je cela literarna in književna industrija, ki skrbi za knjige, primerne za božična darila.

Knjiga je dušna hrana. Potrebna, neizogibno potrebna, kakor so klobuki in čevlji, dežniki in robcice, rokavice ali ovratniki pač ni, in zato je ni prišteti med darila absolutno praktičnega značaja. A koristna in pomembna darila so vendar. Kar so pomaranče in jabolka, pozlačeni orehi in slaščice za telo, to je lepa knjiga za dušo in za srce. Razloček je le ta, da sadje in slaščice izginejo, knjiga pa ostane; da ima človek od sadja in slaščice le enkrat užitek, od knjige pa še dostikrat.

Pri nas Slovincih je še tako malo izobraženega občinstva, da se izdaja posebno lepih knjig za božična darila še dolgo ne bo nikomur izplačala. Pač pa imamo že lepo vrsto krasno vezanih in razmeroma jako cenih knjig, ki so jako primerne za božična darila. Na te knjige naj bo slovensko občinstvo opozorjeno.

Knjige za otroke bomo posebno navedli. Za mladinu v starosti nad 15 let pa priporočamo najtopleje naslednja dela:

Kersnik Janko: Zbrani spisi. Vez. izdaja. V platno vez. po 6 K, v finu polfranc. vezbi po 7 K. I. zv.: Ciklamen in agitator. II. zv.: Na Zerinjah. Lutrski ljudje in Testament. III. zv.: Rožlin in Vrjanko. Jara gospoda in očetov greh. IV. zv.: Gospod Janez. Kmetijske slike, Humoreske, Povesti za ljudstvo.

Levstikovi zbrani spisi. Uredil Fran Levstik. 5 zvezkov broširani 21 K, v platno vezani 27 K, v polfranc. vezbi 29 K, v najfinjši vezbi 31 K. I. in II. zvezek: Poezije, III. zv.: IV. in V. zvezek: Proza.

Stritar Josip: Zbrani spisi. Sedem zvezkov poezij, pripovednih, estetičnih spisov. Broširani 30 K, v platno vezani 38 K 60 v, v polfranc. vezbi 43 K 40 v. I. zvezek: Poezije (razprodan), II. in III. zv.: Pripovedni spisi; IV. zv.: Prizorni spisi; V. zv.: Poučni spisi; VI. Razni spisi: Dodatni spisi; broš. 5 K, vez. 6 K 40 v.

Favčar Ivan: Povesti. Pet zvezkov po 2 K 40 v, v platno vez. 3 K, v polfranc. vezbi po 4 K 20 v. I. zv.: Ivan Slavlj. Povest. Antonio Gledjević. Zgodovinska podoba. — Bolna ljubezen. Noveleta v pismih. — Gospa Amalija. Noveleta. — Mlada leta. Noveleta. — Med gorami. Slike iz Loškega pogorja. II. zv.: Otok in Struga. Noveleta. — V Karloven. Noveleta. — Valovi življenja. — In vendar. Noveleta v pismih. — Pat. Podoba iz življenja. — Gospod Ciril. — Čez osem let. — Soror Pia. III. zv.: Ivan Solnce. Zgodovinska novela. — Grajski pisar. Zgodovinska podoba. IV. zv.: Tiberius Pannonius. — Kurnovec. Slika iz naroda. — Vita vitae meal. Zgodovinska podoba. — V Zali. V. zv.: Mrtva sreča. Povest. — 4000. Času primerna povest iz prihodnjih dob.

Jurčič Josip: Zbrani spisi. I. zv.: Deseti brat. Roman. 2. zv.: I. Jurij Kozjak, slovenski janičar. Povest iz 15. stoletja domače zgodovine. — II. Spomini na deda. Pravljice in povesti iz slovenskega naroda. — III. Jesenska noč med slovenskimi polharji. Črtice iz življenja slovenskega naroda. — IV. Spomini starega Slovencea ali črtice iz mojega življenja. 3. zvezek: I.

Domen. Povest. — II. Jurij Kobila. Izvirna povest iz časov luteranske reformacije. — III. Dva prijatelja. — IV. Vrbani Smukova žena. Humoristična povest iz narodnega življenja. — V. Golida. Povest po resnični dogodbi. — VI. Kozlovska sodba v Višnji gori. Lepa povest iz stare zgodovine. 4. zv.: I. Tihotapec. Povest iz domačega življenja kranjskih Slovencev. — II. Grad Rojine. Povest za slovensko ljudstvo. — III. Klosterski žolnir. Izvirna povest iz 18. stoletja. — IV. Dva brata. Resnična povest. 5. zv.: I. Hči mestnega sodnika. Izvirna zgodovinska povest iz 15. stoletja. — II. Nemški valpet. Povest. — III. Sin kmetijskega cesarja. Povest iz 16. stoletja. — IV. Lipe. Povest. — V. Pipa tobaka. Povest. — VI. V vojni krajini. Povest. 6. zv.: I. Sosedov sin. — II. Moč in pravica. — III. Telečja pečenka. Obraz iz našega mestnega življenja. — IV. Bojim se te. Zgodovinska povest. — V. Ponarejeni bankovei. Povest iz domačega življenja. — VI. Kako je Kotlarjev Peter pokoro delal, ker je krompir kradel. — VII. Črta iz življenja političnega agitatorja. 9. zvezek: I. Doktor Zober. Izviren roman. — II. Med dvema stoloma. Izviren roman. — III. zv.: I. Tugomer. Tragedija. — II. Berite Novice! Vesela igra. — III. Veronika. Desešiška. Tragedija. — IV. Pripovedne pesmi. Cena broš. 1 K 20 v, elegantno vezeno 2 K.

Turgenjev, Stepani kralj Lear. Povest. — Stepanjak. Hiša ob Volgi. 1 K 20 v, vez. 2 K 20 v.

Dostojevskij. Ponizani in razžaljeni. Roman. Broširani 3 K, vez. 4 K 20 v.

Sevčenko-Abram. Kobzar. Izbrae lirčne in pripovedne pesmi z zgodovinskim uvodom Ukrajine in pesnikovim življenjepisom. Broš. 2 K 40 v, vez. 3 K 60 v.

Champol-Levstik. Mož Simone. Broš. 1 K 90 v, vez. 3 K.

Sevčenko-Abram. Kobzar. II. del Hajdamaki. Poem z zgodovinskim uvodom o Hajmaščini. Broš. 1 K 50 v.

Sienkiewicz. Potop. Zgodovinski roman. I. in II. del. Broš. 6 K 40 v, vez. 9 K 20 v. — Križarji. Zgodovinski roman v štirih delih. Broš. 5 K 20 v, vez. 7 K 30 v. — Z ognjem in mečem. Historičen roman. 4 deli. Broš. 4 K 50 v, vez. 6 K 50 v. — Rodbina Polneških. Roman. 3 zvezki. Broš. 10 K, vez. v dveh zvezkih 12 K 60 v. — Mali vitez. Pan Volodijevski. Zgodovinski roman. 3 zv. Broš. 7 K, vez. 8 K 40 v.

Prešerna Franceta, Poezije. Uredil L. Pintar. Broš. 1 K, vez. 1 K 40 v.

Meško Fr. X., Mir Božji, 2 K 50 v, vez. 3 K 50 v.

Maister Rudolf, Poezije, 2 K, vezane 3 K, po pošti 10 v več.

Askere A., Primož Trubar, 2 K, elegantno vezan 3 K, po pošti 10 v več.

Askere A., Balade in romance, 2 K 60 v, elegantno vezane 4 K, po pošti 20 v več.

Askere A., Lirske in epske poezije, 2 K 60 v, elegantno vezane 4 K, po pošti 20 v več.

Askere A., Nove poezije, 3 K, elegantno vezane 4 K, po pošti 20 v več.

Askere A., Četrty zbornik poezij, 3 K, 50 v, lično vezana knjiga 4 K 50 v, po pošti 20 v več.

Cankar Ivan, Ob zori, 3 K, po pošti 10 v več.

Scheinigg, Narodne pesmi koroških Slovencev, 2 K, elegantno vezane 3 K 30 v, po pošti 20 v več.

Baumbach, Zlatorog, poslovenil A. Funtek, elegantno vezan 4 K, po pošti 10 v več.

Funtek, Godec, 1 K 50 v, elegantno vezan 2 K 50 v, po pošti 20 v več.

Majar, Odkritje Amerike, 2 K, po pošti 20 v več.

Brezovnik, Šaljivi Slovence, 2. za polovico pomnožena izdaja 1 K 50 v, po pošti 20 v več.

Zupančič Oton, Samogovori, br. 3 K, vezan 4 K.

Meško: Ob tihih večerih. Povesti. Cena 3 K 50, vez. 5 K, s pošto 49 vin. več.

Remec: Zadnji rodovine Benalja. Zgodovinska povest. Cena 1 K 50 v, s pošto 1 K 70 v.

Milčinski: Igračke. Črtice in podlistki. Cena 2 K, vez. 3 K, s pošto 20 v več.

Cankar: Za križem. Cena 3 K, vez. 4 K 50 v, s pošto 20 v več.

Oblak: Stara devica. Povest. Cena 60 v, vez. 1 K 60 v, s pošto 23 v več.

Murnik: Jarj junaki. Humoristične povesti. Cena 2 K 50 v, vez. 3 K 50 v, s pošto 20 v več.

Murnik: Najhujši sovražniki. Cena 60 v, s pošto 70 v.

Čajkovskij: Kirdžali. Cena 1 K 60 v, vez. 2 K 20 v, s pošto 20 v več.

Lab: Vaška krenčka. Zgodovinske povesti. Cena 1 K 70 v, vez. 2 K 70 v, s pošto 20 v več.

Daudet: Tantarini iz Taraskona. Humorističen roman. Cena 1 K 20 v, vez. 1 K 80 v, s pošto 20 v več.

Lipič: Strahovalci dveh kron. Zgodovinska povest. Cena 2 K, vez. 4 K, s pošto 40 v več.

Senčar: Čez trnje do sreče. Cena 1 K 3 K, s pošto 20 v več.

Levstik: Obsojenci. Cena 2 K 50 v, vez. 3 K 50 v, s pošto 20 v več.

Cankar: Hlapec Jernej in njegova pravica. Cena 1 K 40 v, vez. 2 K 40 v, s pošto 20 v več.

Remec: Premagane. Povest. Cena 60 v, vez. 1 K 60 v, s pošto 20 v več.

Dumas: Trije musketirji. Zgodovinski roman. Cena 5 K, vez. 6 K 80 v, s pošto 40 v več.

Čehov: Momenti. Cena 3 K, vez. 4 K, s pošto 20 v več.

Senčar: Čez trnje do sreče. Cena 1 K 20 v, vez. 2 K 20 v, s pošto 20 v več.

Andrejev - Levstik: Rdeči smeh. Cena 1 K 40 v, vez. 2 K 40 v, s pošto 20 v več.

Beneš - Sumovsky: Brodkovski odvetnik. Roman. Cena 1 K 50 v, vez. 2 K 50 v, s pošto 20 v več.

Sienkiewicz: Rodbina Polneških. Zgodovinski roman. Cena 10 K, vez. 16 K, s pošto 40 v več.

Burnett: Mali lord. Cena 1 K 60 v, vez. 2 K 60 v, s pošto 20 v več.

Dumas: Grof Monte Kristo. Roman. Cena 8 K, vez. 12 K, s pošto 40 v več.

Erjavce - Savjov: V naravi. Cena 1 krono 20 v, vez. 2 K 20 v.

Ta izbira primernih knjig obsega dela najrazličnejših cen, tako da se bo vsak mogel ravnati po svojih denarnih razmerah. Za naročila na vsa ta dela se priporoča »Narodna knjigarna« v Ljubljani.

V nedeljo

velik ples

v prostornem salonu

gostilne Balija

(prej Traun) na Glincah.

Ugodna prilika!

Sode od finega špirta,

iz hrastovega lesa, krasni izdelek tovarne špirta, zelo močne in trpežne deloma popolnoma nove deloma enkrat rabljene, velikosti vsebine po 300, 350, 400, 600 do 700 litrov za takojšnjo rabo vsakih vrst vina najbolje priporočljivosti odda po prav nizkih solidnih cenah trdka **IV. A. Hartmann nasl. Avg. Tomažič Ljubljana Marije Terezije cesta.** 4415

Vinarska in gospodarska zadruga

v Dornbergu na Gorškem

ima naprodaj

mного tisoč hektolitrov

najzbornejšega

vina

med tem tudi nekaj sladkega à la „prosekar“. Na zahtevo se pošljejo vzorci.

Priporoča se za praznike:

Novi došli po nizkih cenah

Teran

Opole fini

Pristno namizno belo vino

Refoško

Vino Wermouth

Marsala

Izbor desertnih vin, Champagne, Malaga, slivovke, tropskega, rumna, konjaka, čaja itd.

Za razprodajo cene po dogovoru.

Fran Cascio

Ljubljana, Šolcbergova ulica 6.

Sprejemam vse spretnih 4720

ključavničarskih pomočnikov

Nastop takoj. — Plača po dogovoru.

Ivan Rebek

ključavničarski mojster v Celju.

Nogavice

moške in ženske, z majhno tvorniško napako, prodaja tvornica nogavic pod izdelovalno ceno na kilo. Poizkusni zavoji se oddajajo na željo.

Vprašanja pod „6500 kg na leto“ na naslov Rudolf Mosse v Pragi.

Samo 6 dni

Havre-New York

Francoske prekomorske družbe

Edina najkrajša črta v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje za vse slovenske pokrajine samo

ED. ŠMARD

oblastveno potrjena potovalna pisarna

Ljubljana, Dunajska cesta šte. 18

v novi hiši „Kmetске posojilnice“, nasproti gostilne pri „Figovcu“. 2940

Razglas

prostovoljne javne dražbe.

Na predlog sodedičev po dne 28. oktobru 1900 umrlem g. **Franu Ranthu** se vrši vsled sodnega odloka z dne 29. novembra 1909 **javna prostovoljna dražba**

hiše šte. 147 v Spodnji Šiški

vloga šte. 346 kat. obč. Spodnja Šiška

dne 29. decembra 1909 ob 3. popoldne

v navedeni hiši.

Izključna cena znaša 16.000 K in se navedeno posestvo le za ali nad izključno ceno prodaja. Vsak ponudnik ima pred dražbo položiti 10% vadija v roke sodnega komisarja.

Dražbeni pogoji so pri c. kr. okrajni sodnji ali pa pri podpisnem notarju v pisarni na vpogled.

V Ljubljani, dne 18. decembra 1909.

Ivan Plantan

c. kr. notar kot sodni komisar.

Velika izbira nakita za božično drevo.

Vsled preselitve trgovine

znatno znižane cene!

Najugodnejša prilika za nakup primernih

božičnih daril

raznih albumov, kaset, pisemskega papirja, šolskih in pisarniških potrebščin itd.

IVAN VREČKO

trgovina s papirjem in galanterijskim blagom, Ljubljana, Sv. Petra c. 31.

Razglednice od 2 v naprej.

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvlaček iz voznega reda.

Veljaven od 1. oktobra 1909.

Odhod iz Ljubljane (juž. žel.)

7-03 jutraj. Osební vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorice, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., Beljak, (čez Podroščico), Celovec.

7-25 jutraj. Osební vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Stražo-Toplce, Kočevje.

8-26 popoldne. Osební vlak v smeri: Jesenice, Beljak, (čez Podroščico), Celovec, Prago, Draždane, Berlin.

11-40 popoldne. Osební vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorice, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., Beljak, (čez Podroščico), Celovec.

1-32 popoldne. Osební vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Stražo-Toplce, Kočevje.

3-28 popoldne. Osební vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorice, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., Beljak, (čez Podroščico), Celovec.

6-23 zvečer. Osební vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, (čez Podroščico), Celovec, Prago, Draždane, Berlin.

7-40 zvečer. Osební vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Stražo-Toplce, Kočevje.

10 poneči. Osební vlak v smeri: Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorice, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., Beljak, juž. žel., (čez Podroščico) Prago, Draždane, Berlin.

Odhod iz Ljubljane (državne železnice):

7-23 jutraj. Osební vlak v Kamnik.

8-05 popoldne. Osební vlak v Kamnik.

7-10 zvečer. Osební vlak v Kamnik.

Prihod v Ljubljano (državne železnice):

6-46 jutraj. Osební vlak iz Kamnika.

10-50 popoldne. Osební vlak iz Kamnika.

6-10 zvečer. Osební vlak iz Kamnika.

Casi prihoda in odhoda so navedeni v srednje evropskem času.

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Josipina Hernisch, Židovska ulica št. 7.
priporoča za novo svojo
zalogo čevljev
za gospode, dame in otroke
veliko izbrano
gamaš in galoš
po znatno znižanih cenah.
Zunanja naročila hitro in vestno.

Nakupna prilika!

Velika božična prodaja pod vsako ceno!

Za gospode in dečke: zimski paletoti, obleke, kožuhi, pelerine, klo-
Za dame in deklice: jopice iz pliša, in sakna, pale-
toti, raglani, kostumi, pelerine, krila, bluze, boc in mufi.

„Angleško skladišče oblek“

4612 **O. Bernatovič**
Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Najprimernejša božična darila

so naslednje
knjige s slikami za otroke:

Deca roma okrog doma, broš.	K —24	** Knjižica za mladino 21, 24 zv. ā . . .	K —50
Naše domače živali, broš.	—40	13, 14, 26, 29, 30, 31 zvez. ā . . .	1—
Neotova barka broš.	1-50	27 in 28 zvezek ā	2—
Kaj pripoveduje čarovnica, broš. . .	1-20	** Kapitan Žar ali klet v tihem	
„na lepenki	2-40	morju, vez.	1-20
Podobe iz živalstva, broš.	—80	Kočevar F.: Mlinarjev Janez.	
(Leporello)	1-50	Zgodovinska povest	—80
Pavluša in nuša	1-60	Kosi Ant.: Zlate jagode. Zbirka	
Palčki Poljanci	3-60	basni, vez.	1—
Radost malih, broš.	—40	Spisi Kristofa Šmida:	
Snegulčica, broš.	1-20	Ljudevit Hrastar: Gobček	—80
„na lepenki	2-40	Jozafat: Kraljevi sin Indije	—80
Trnjeva rožica	—60	Pridni Janezek in hudobni Mihec . . .	1—
Vesela mladina, broš.	—80	Kanarček. Kresnica. Kapelica v	
Vesela družbica	—70	gozdu	—60
Zlata radost	—40	Slavček	—60
(Leporello)	1-50	Ferdinand	—80
Živali naše prijateljice, broš. . . .	—70	Jagnje. Starček z gore	—90
Modri Janko	2-40	Pirhi. Ivan turški suženj. Krščan-	

Knjige za slikanje:			
Tuckov, Zaklad za otroke	K	1—	
» Otroški vrtec	1—		
» Za kratek čas	1—		
» Mladi umetniki	1—		
Mladinski spisi:			
Amicis: Srce, 4 zvezki ā 40 h	K	1-60	
Andersen: Pravljice za mladino, . .		1—	
vez.			
Brinar: Medvedji lov. Čukova go-			
stija, kart.	—80		
Campe: Odkritje Amerike	2—		
Cegnar Fr.: Babica. Povest	1-20		
Cigler Janez: Sreča v nesreči	—76		
Freuenfeld Jos.: Venček pravljic			
in pripovedk	—40		
Gangl Eng. Pisanice	—50		
» » Zbrani spisi za mladino	1—		
Hubad Fran: Pripovedke za mla-			
dino I. in II. zv. ā 40 h	—80		

Narodna knjigarna v Ljubljani
Prešernova ulica št. 7.

Lepa knjižnica

(nad 600 knjig)
večina je vezanih, se prodaja skupno
po zmerni ceni.
Naslov pove upravništvo »Sloven-
skega Naroda«. 4736

Sprejem več mladih delavk

v kartonažno tvornico.
Iv. Bonač v Ljubljani.

Za božične praznike

priporoča slav. občinstvu
prva

goriška vinska klet

na Starem trgu št. 13
priznana najboljša vina:

Teran istrski	1/2 litra	28 v
Refoško	„	36 „
Burgundec	„	40 „
Vipavsko belo	„	28 „
Goriško belo	„	32 „
Rebula briška	„	40 „
Rizling goriški	„	36 „
Muskatelec	„	40 „
Pelinkovec (Wermouth)	„	80 „
Cvček Drenovčan	„	40 „

Ceno po teljno perje

izjemno novo in brez prahu, kilo si-
vega perja, puljenega K 40 in boljsega
K 240; kilo polbele: a perja, puljenega K 4
kilo boljsega belega perja puljenega K 6
primo belega perja, kakor puh K 8—, kilo
eleprina napel puha belega K 10—; kilo
napol maha, sivoga K 52, kilo puha sivoga
K 6— in K 8—, kilo puha sivoga K 10—
kilo prsnega puha K 12—.

Narejene postelje

z gostonitega rdečega, višnjevega, rumenega
ali belega inleta (nankinga), pernica, velikost
70 x 116 cm z 2 zglavnica, te dve 80 x 58
cm zadosti napolnjeno, z novim, sivim,
črčenim, košatim in stanovitim perjem
K 16—, napol maha K 20—, maha K 24—,
perca sama K 9—, 12—, 14—, 16—
zglavnica K 3—, 350, 4— razpošilja po
povzetju, zavojnina posebej, tvornica za
posteljno perje 1594

Antoni Polednak
Graz, Mariahilfstrasse 11 E

Priporočamo za Božič in predpust

glasovite in zajamčeno naravne pro-
izvode, odlikovane z zlato kolajno

Sans Souci, Grand crémant
franc. šampanjec. 4579

Carte d'Or
domača špecialiteta.

Asti spumante
turinska špecialiteta.

Bakarska vodica
primorska špecialiteta.

Gennaro Ossoinack, Reka
pivnica šampanjca.

Cene nizke. Zahtevajte cenovnik.

Vinski zakon

ki ga mora imeti nabitega
vsak gostilničar, vsak vin-
ski trgovec in vsak vino-
gradnik

sicer zapade strogi kazni
se dobiva v

Narodni knjigarni
v Ljubljani

Prešernova ulica št. 7
po 70 via, s pošto 80 via.

Stoj prijatelj!!!

Predno si kupiš ali izposodiš

klavir, pianino ali harmonij

potrudi se še k rodoljubu, edini narodni trdnici
Alfonz Breznik Gradišče št. 11,
poleg gostilne pri Kroni.

Kot strokovnjak, učitelj Glasbene Matice in
zapriseženi izvedenec c. kr. deželnega sodišča, jamčim za
trpežnost in blaglasnost strokovno preizkušen h in-
strumentov iz različnih prvovrstnih tvornic. Prodaja na obroke tudi brez zadatja. Jamstvo
10 let Najnižja najemnina. 230

Za zimsko sezono:

A. Kunc

fino izdelane **suknje**,
kratki in dolgi **kožuhi**,
moderne obleke od 24 K naprej,
angleške obleke lastn. izdelka,
posamezne hlače,
fini deški plašči,
krasni kostumi za dečke

Ljubljana
Dvorski trg št. 3.

v velikanski izbiri.

Podružnica:
Jesenice, Gorenjsko.

Stalne, na vsakem predmetu označene cene.

Velikanska zaloga blaga za naročila po meri.

Zelo važno!

Zelo važno!

Poslano.

Zelo važno!

Ker bodo v najkrajšem času

reklamni koledarji za leto 1910

popolnoma razprodani, opozarjam vse cenj. trgovce in obrtnike
v mestu in na deželi, da, kdor misli še kaj naročiti, naj to
tako stori, ker mi drugače ne bo mogoče postreči.

Cene koledarjem so od

15 vin. naprej z blokom in tiskom vred.
Tisek brezplačen! Vzorci na razpolago!

Priporočam se za cenjena naročila

Fr. Iglič, Ljubljana 4675

trgovina s papirjem in galanterijo

Mestni trg št. 11.

Edina najstarejša in največja razpošiljalnica reklamnih koledarjev na Kranjskem.

Zelo važno!

Zaloga moke

Vinko MAJDIČ Kranj
Peter MAJDIČ Jarše

v Ljubljani: Emonska cesta 2, v Šiški: Jernejeva ulica 231.

Naročila se sprejemajo v obeh skladiščih in tudi v Ljubljani,
Dunajska cesta 32. — Telefon št. 165.

Karel Meglič

lastnik trdnice Lavrenčič & Domicelj.
Žitna trgovina.

4452

Najlepša in največja zaloga papirnatega
in galanterijskega blaga
najbolj pripravnega za

božična in novoletna darila

prodajani radi velikanske zaloge po zelo nizkih cenah.
Da si blago lahko vsak ogleda sem napravil **krasno**
božično in novoletno razstavo.

Priporočam tudi 5674

velike zalogo nakita za božično drevo.

S spoštovanjem

FR. IGLIČ v Ljubljani

trgovina s papirjem in galanterijo.